

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ
ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ОРТАЛЫҒЫ**

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
РЕСПУБЛИКАНСКИЙ УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЦЕНТР
ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ**

**Балалар музыка мектептерінің және балалар өнер
мектептері музыка бөлімдерінің «Эстрадалық джаз әні»
білім беру бағдарламасы**

**Образовательная программа
«Эстрадно-джазовое пение» детских музыкальных школ и
музыкальных отделений детских школ искусств**

Астана, 2016 ж.

Балалар музыка мектептерінің және балалар өнер мектептері музыка бөлімдерінің «Эстрадалық джаз әні» білім беру бағдарламасы – «Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы» РМҚК, Астана, 2016 жыл. – 54 б.

Образовательная программа «Эстрадно-джазовое пение» детских музыкальных школ и музыкальных отделений детских школ искусств – РГКП «Республиканский учебно-методический центр дополнительного образования», Астана, 2016 год. – 54 с.

Балалар музыка мектептерінің және балалар өнер мектептері музыка бөлімдерінің «Эстрадалық джаз әні» білім беру бағдарламасы оқытудың мақсатын, міндеттерін, оқу мерзімін, мазмұнын, әр сынып бойынша бағдарламалық талаптарды, білім беру процесін ұйымдастыруды, оларды іске асыру тәсілдері мен әдістерін, пәнді игеруден күтілетін нәтижелерді, оқыту нәтижелерін бағалау өлшемшарттарын қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының біртұтас кешенін анықтайды.

Образовательная программа «Эстрадно-джазовое пение» детских музыкальных школ и музыкальных отделений детских школ искусств определяет единый комплекс основных характеристик образования, включающий цель, задачи, сроки обучения, содержание, программные требования по каждому классу, организацию образовательного процесса, способы и методы их реализации, ожидаемые результаты освоения предмета, критерии оценки результатов обучения.

*ҚР БҒМ Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығының оқу-әдістемелік кеңесі ұсынған
(2016 жылғы 07 желтоқсандағы №6 хаттама)*

*Рекомендовано Учебно-методическим советом
Республиканского учебно-методического центра
дополнительного образования МОН РК
(протокол от 07 декабря 2016 года №6)*

*©Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы, 2016
©Республиканский учебно-методический центр дополнительного образования, 2016*

Балалар музыка мектептерінің және балалар өнер мектептері музыка бөлімдерінің «Эстрадалық джаздық әні» білім беру бағдарламасы

1. Балалар музыка мектептерінің және балалар өнер мектептері музыка бөлімдерінің «Эстрадалық джаз әні» білім беру бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) оқытудың мақсатын, міндеттерін, оқу мерзімін, мазмұнын, әр сынып бойынша бағдарламалық талаптарды, білім беру процесін ұйымдастыруды, оларды іске асыру тәсілдері мен әдістерін, пәнді игеруден күтілетін нәтижелерді, оқыту нәтижелерін бағалау өлшемшарттарын қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының біртұтас кешенін анықтайды.

2. Бағдарламада қолданылатын терминдер:

1) артикуляция – музыкалық аспапта ойнау кезінде және вокалдық партияларды айту кезінде дыбыстардың реттілік қатарын орындау тәсілі;

2) арпеджио – фортепианода, бірнеше клавишалық (ксилофон, виброфон) және ішекті аспаптарда аккордтардың дыбысы бірінен соң бірі шығатындай аккордтарды орындау тәсілдері;

3) блюз – жиырмасыншы ғасырдың 20-шы жылдары кең таралған, жеке алынған блюз композициясы немесе музыка жанры;

4) бибоп, би-боп, боп – жиырмасыншы ғасырдың 40-шы жылдарының ортасында бастау алған және жылдам темп пен күрделі импровизациялармен сипатталатын, әуенді емес, гармонияны күйіне келтіруге негізделген джаздық стиль;

5) бэкграунд – джаздағы аспапты және дауыс сүйемелдеуі;

6) вибрато (тремоляция) – музыкалық дыбыстың немесе ән салу жоғарылығының, күшінің (қаттылығы) немесе тембрінің ұдайы өзгеруі. Ішекті аспаптарда саусақтардың тербелісі арқылы шығады;

7) группето – жоғарғы көмекші, негізгі, төменгі көмекші және негізгі - бірнеше дыбыстардан тұратын әуенді көркемдеу, негізгі нотаның ұзақтығы есебінен орындалады;

8) джаз – он тоғызыншы ғасырдың аяғы – жиырмасыншы ғасырдың басында еуропалық және африкалық мәдениеттердің белгілерін байланыстыру негізінде АҚШ-та қалыптасқан және кейін халықаралық таралымға ие болған музыкалық өнер түрі және музыкалық стиль;

9) джаз-рок – джаз бен рок-музыканың синтезі негізінде пайда болған стильдік бағыт;

10) диминуэндо – дыбыс күшінің бірқалыпты кемуін білдіретін музыкалық термин;

11) джаздық стандарт – жалпы танымал джаздық репертуардың бөлігі ретіндегі музыкалық шығарма;

12) дуоли – бір түрдегі үш нотаның ұзақтығымен берілетін екі нота;

13) дыбыс филировкасы – дыбыстың тығыздығы мен қоюлығының біртеңдеп ыдырауы;

14) крещендо – дыбыс күшінің біртеңдеп күшеюін білдіретін музыкалық термин;

15) legato – музыкалық аспапта ойнау тәсілі, бір дыбыстан келесі дыбысқа бірқалыпты ауысу орын алатын, дыбыстар арасында үзіліс болмайтын дыбыстарды байланыстыра орындау;

16) микст – табиғи регистрлерді (кеуде және бас) араластыру арқылы пайда болатын және соның есебінен олардың дыбысталу сипатында қатты айырмашылық жоғалатын жасанды дауыс регистрі;

17) музыка теориясындағы гамма – ұзақтығы белгісіз дыбыстардың қатары, көршілес басқыштары бір-бірінен толық бір тонға және жартылай тонға артта қалып отырады. Мектептің орындаушылық практикасында гамма жоғары немесе төменгі октавалық дыбыстар қатарын білдіреді;

18) орындаушылық аппарат – ойын процесіне қатысатын және өзара күрделі жүйке-бұлшық ет қызметімен байланысқан физиологиялық органдардың кешені;

19) пассаждар – жылдам қозғалыс кезіндегі дыбыстардың бірізділігі;

20) piano – музыкадағы маңызды динамикалық реңктердің бірі, форте динамикалық реңкіне қарсы тұрады;

21) рок-мұзыка – танымал музыканың бағыттары қатарының жалпылама аталуы;

22) свинг – еркін импровизация ноталанған аранжировка бойынша ойнауға орын беретін, биг-бэнд орындауындағы джаз стилі;

23) секунда – екі саты көлеміндегі ені бар музыкалық интервал, «2» санымен белгіленеді. Үлкен секунда - екі саты көлеміндегі немесе толық тонға интервал. Кіші секунда – екі саты көлеміндегі немесе жарты тонға интервал;

24) staccato - дыбыстарды бір-бірінен кідірістермен бөлу арқылы үзілмелі орындауды белгілейтін музыкалық штрих;

25) субтон – эстрадалық вокалдағы тәсіл;

26) таза октава – 8 санымен белгіленетін, 8 сатылы және 6 тонды арақашықтық;

27) таза прима – 0 саты аралығындағы арақашықтық, яғни оның құрылуына бір ғана саты қатысады. Арақашықтық абсолютті консонанстар қатарына жатады;

28) тіректі тыныс – саналы құрылған, үнемі қолдаулы және

қысыңқы, күшті кеуде қуысы тыныс шығару бұлшық еттерімен кернеулі қысқартылатын және тыныс шығару бойы серпінді, жаттыққан ерінмен басқарылатын өкпедегі, ауыз қуысындағы және ерін алдындағы ауа қысымы;

29) тесситура – дыбыстардың музыкалық шығармадағы дауыстың (вокалдың) немесе музыкалық аспаптың диапазонына биіктік қатынасы;

30) терция – қарапайым интервал, кіші терция – 1 1/2 тон, үлкен – 2 тон;

31) үш дыбыстылық – терция бойынша орналасқан үш дыбыстан тұратын аккорд;

32) форшлаг – бір немесе бірнеше дыбыстардан тұратын қандай да бір әуен дыбысының алдында болатын және келесі дыбыстың ұзақтығы есебінен орындалатын әуенді көркемдеу;

33) фрулато – флейта немесе трубамен ойнау кезінде тіл арқылы пайда болатын «трещотка» тәсілі;

34) штрихтар – дыбыс құрайтын ноталарды, ноталар тобын орындау тәсілі (амалы және әдісі).

3. Бағдарламаның мақсаты: білім алушының вокалдық орындаушылық саласында алған білім, білік және дағдылары негізінде музыкалық-шығармашылық қабілеттерін дамыту үшін жағдай жасау, джаз стиліндегі әншілік мәдениетін қалыптастыру.

4. Бағдарламаның міндеттері:

Оқыту:

- 1) мәнерлі ән айтуға үйрету;
- 2) ән айтуды үйрету және әншілік қабілеттерін дамыту арқылы білім алушыны вокалдық өнерге тарту;
- 3) эстрадалық-джаздық өнер негіздерін меңгеру;
- 4) білім алушының әншілік тұғыр қабілеттерін қалыптастыру;
- 5) вокалдық артикуляция, музыкалық жадыны қалыптастыру;
- 6) орындаушылық вокалдық білік және дағдыларды қалыптастыру.

Дамыту:

- 1) ладтық сезімді, есту қабілетін, дауысты, музыкалық жадын, метроритм сезімін дамыту;
- 2) вокалдық дауыс ырғағына келтіру және сольфеджиолау дағдыларын дамыту;
- 3) эстрадалық-джаздық музыканы орындаудың вокалдық техникаларын дамыту;
- 4) оркестрдің, фортепианоның және басқа да аспаптардың сүйемелдеуімен жеке орындау дағдыларын дамыту;
- 5) сахна қозғалысы, микрофонмен, вокалдық-күшейткіш аппаратурамен жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру.

Тәрбиелік:

1) бірыңғай әншілік мәнерде ән айтудың маңызды факторы ретінде вокалдық есту қабілетін тәрбиелеу;

2) ән айтуға тұрақты қызығушылықты қалыптастыру;

3) орындаушы-вокалшының музыкалық-эстетикалық талғамын тәрбиелеу;

4) әншілік қызметке қажеттіліктерді тәрбиелеу;

5) білім алушыларды әлемдік вокалдық мәдениет негіздеріне тарту.

5. Білім беру бағдарламасын меңгеру мерзімі 7 жылды құрайды. Негізгі оқыту курсына дайындау үшін алты-жеті жастағы балалармен дайындық топтарында сабақтар жүргізіледі.

6. Оқыту жеке, шағын топтық формаларында іске асырылады. Оқу жүктемесінің көлемі үлгілік оқу жоспарында анықталады.

7. Бағдарлама жалпы музыкалық білім алу мен дамуға және әрі қарай кәсіби оқуға бағдарланған білім алушылармен жұмыс жасауда қолдануға арналған.

8. Бағдарлама әр баланың музыкалық дамуын барынша саралай отырып іске асыруға мүмкіндік береді, білім алушылардың жеке және жас ерекшеліктеріне сай келетін, оқыту әдістерін қарастырады.

9. Аталған бағдарламаның ерекшелігі классикалық және джаздық музыканың үздік дәстүрлері негізінде оқытудың табиғи синтезі болып табылады.

Джаз музыкасының ерекшелігі оның импровизациялық негізінде, ол орындаушыға үлкен шығармашылық еркіндік береді.

10. «Эстрадалық джаз әні» оқу пәні білім алушының шығармашылық даралығын ашуға, оның тұлғалық және рухани қасиеттерін дамытуға, қажетті ән салу дағдыларын қалыптастыру және жүйелі түрде музыкамен әуестенудегі қажеттіліктерді туындатуға бағытталған.

11. Бағдарлама мазмұнына барлық стильдердің эстрадалық-джаздық музыкалары енеді: блюз, свинг дәуірінің джаздық стандарттары, би-боп, латино, джаз-рок, рок стиліндегі вокалдық нөмірлер.

Жеке сабақтарда білім алушы джаз тілімен, негізгі джаз гаммаларымен және импровизация әдістерімен танысады. Джаздық пьесалар бэкграунд сүйемелдеуімен жатталынады.

Сабақтарда ноталық сауат туралы білім мен сольфеджиолау дағдылары белсенді қолданылады.

12. Бағдарламаның мақсатына қол жеткізу қағидаттары:

1) балалардың табиғи қабілеттерін дамытудағы біртіндеушілік;

2) музыкалық сөздік қорын және техникалық тәсілдерді меңгерудегі қатаң жүйелілік;

3) сабақтардың жүйелілігі және ұдайылығы;

4) оқу процесінің мақсаттылығы.

13. Бағдарлама балаларға шығармашылық, эстетикалық, рухани-адамгершілік тәрбие беруге бағытталған және жеке, ансамбльде орындаушылық тәжірибелерін меңгеруге, музыкалық өнерді зерттеу және меңгеру барысында өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын алуға мүмкіндік береді.

14. Бағдарлама музыкалық қабілеттері, дайындықтары және жалпы дамуы әртүрлі деңгейдегі балаларға есептелінген. Педагог оқу міндеттерін белгілеудегі икемділік, әр баланы оқыту стратегиясын қалыптастыру мүмкіндіктері есебінен әр білім алушыға жеке тәсілмен келуді іске асыруға жағдай жасайды. Педагог музыкалық білімді меңгерудегі қолжетімділікке, сатылылыққа және жүйелілікке, балалардың бойында музыкаға деген қызығушылықтарын оятуға ерекше көңіл бөледі.

15. Білім беру бағдарламасы білім алушылардың:

1) музыкалық сауаттың қажетті деңгейіне сәйкес музыкалық шығармаларды шығармашылықпен орындауға мүмкіндік беретін ән айтудың білім, білік және дағдыларын меңгеріне;

2) шығармашылық қызмет тәжірибесін алуына;

3) әлем халықтарының рухани және мәдени құндылықтарын меңгеруіне;

4) музыкалық білім алуына және музыкалық мәдениетке араласуына;

5) білім алушылардың бойында музыка өнері саласындағы негізгі кәсіби білім беру бағдарламаларын әрі қарай меңгеруіне ықпал ететін білім, білік және дағдылар кешенін қалыптастыруға ықпал ететін жеке қасиеттерді қалыптастыруға бағытталған.

16. Психологиялық-педагогикалық қолдау:

1) білім алушының даралығына сәйкес оның тұлғалық, зияткерлік және әлеуметтік дамуына, өзін өзі кәсіби анықтауына, зияткерлік-тұлғалық мүмкіндіктерін ескере отырып, шығармашылық қабілеттерін дамытуға жағдай жасауға;

2) білім алушылардың бойында оқуға деген оң уәждемелерін қалыптастыруға;

3) білім алушылардың тұлға ретінде дамуына және өзін өзі жетілдіруіне ықпал ететіндей тұлғаға өзін өзі тануда, олардың өзіне шынайы баға беруіне және нақты өмірлік жағдайларда бейімделуінде, қиын жағдайларды жеңуде және эмоциялық тұрақтылыққа қол жеткізуде көмек көрсетуге;

4) бағдарламаның мақсаты мен міндеттеріне сәйкес білім алушыларға психологиялық көмек көрсетуге және қолдауға бағытталған.

17. Білім алушыларға қажетті орындаушылық дағдыларды және біліктерді үйрету мазмұны, сипаты және стилі жағынан түрлі көркемдік шығармалармен жұмыс істеу барысында іске асырылады, ал музыкалық тәрбие беру халық музыкасын, қазақстандық, орыс және шетел композиторларының шығармашылығын үйретуге негізделеді.

18. Білім беру бағдарламасының ерекшелігі балалардың ән айту бойынша білім, білік және дағдыларды, шығармашылық қызмет тәжірибесін меңгеруге жалпыдамытушылық бағыттылығы болып табылады.

19. Бағдарлама білім алушының жас және жеке ерекшеліктерін ескереді, білім алушылардың функционалдық сауаттылықтарын дамытуға, негізгі және пәндік құзыреттеріне (оқу пәні шеңберінде меңгерілген арнайы білім, білік және дағдылар) қол жеткізуге бағытталған.

20. Бағдарламаның әдістемелік негізі:

1) тұлғаны қалыптастыруға деген тұтастық тәсіл тұжырымдамасы;

2) оқытудағы жас, жеке-қызметтік, жеке-сараланған және мәселелі-зерттеу тәсілдері;

3) заманауи педагогиканың жалпы дидактикалық постулаттары, білім беру процесінің белгілеген мазмұны, формалары және тәсілдері;

4) оқытудың дамытушылық мәнмәтініндегі білім алушылардың шығармашылық және орындаушылық қабілеттерін дамыту мәселелерін әзірлеу;

5) көрнекті педагогтер мен музыка танушылардың теориялық ережелері мен әдістемелік нұсқаулары.

21. «Эстрадалық джаз әні» пәніне жеке оқытудың ерекшелігі оқыту әдістерін, құралдарын, формаларын және репертуар кешенін таңдаудың түрлілігін болжайды.

22. Қойылған міндеттерді орындау үшін қолданылатын оқыту әдістері:

1) әңгімелесу, айтып беру, түсіндіру, пікірталас және басқалары;

2) көрнекілік-демонстрациялық (педагогтің шығарманы орындауы, бақылау, интерактивті және мультимедиялық таныстыру рәсімін көрсету);

3) практикалық (вокалдық жаттығулар, шығарманы өз бетінше талдау, шығарманың жеке бөліктерімен жұмыс);

4) талдау (салыстыру және жалпылау, қисынды ойлауды дамыту);

5) эмоциялық (ассоциацияларды, бейнелерді, көркемдік әсерлерді таңдау, музыкалық бейнелі ойлауды дамыту) және тағы басқалары.

23. Әдістерді таңдау білім алушының жасына және жеке ерекшеліктеріне байланысты: физикалық қабілеттері, музыкалық

қабілеттерінің даму деңгейі. Оқу процесі қарапайымнан күрделіге қарай құрылады.

24. Сабақ формалары:

- 1) практикалық;
- 2) топтық;
- 3) дайындық-концерттік (дайындық және концерттік нөмірлерді көпшілік алдында көрсету);
- 4) байқаулар;
- 5) ойын сабағы (сабақ барысында ойын технологияларын қолдану);
- 6) экскурсия сабағы және басқалары.

25. Бағдарлама заманауи музыка мектебіне интерактивті білім беру технологияларын, сабақтардың классикалық және дәстүрлі емес түрлерін енгізуді қарастырады.

26. Педагогтің білім алушымен жеке жүргізетін сабағы сыныптағы оқу-тәрбие жұмысының негізгі формасы болып табылады. Жеке сабақ формалары педагогпен немесе басқа білім алушылармен ансамбльде ойнаумен үйлестіріледі.

27. Сабақ жоспары білім алушы теориялық білімді практикамен бір уақытта алатындай құрылады.

28. Сабақпен қатар жұмыстың сабақтан тыс түрлері жүргізіледі:

- 1) концерттік, байқаулық қойылымдарға дайындық;
- 2) шығармашылық және мәдени-ағартушылық іс-шараларға қатысу;
- 3) филармонияларға, театрларға, концерттік залдарға, мұражайларға және тағы басқаларға бару;
- 4) музыка қайраткерлерімен, орындаушылармен, композиторлармен кездесулер.

29. Білім беру бағдарламасы негізінде педагог білім беру процесін ұйымдастырудың анықталған сынып үшін ұтымды және барынша тиімді мазмұнын, әдістерін және тәсілдерін анықтайтын оқу жұмыс бағдарламасын әзірлейді.

30. Оқу жұмыс бағдарламасының құрылымдық элементтері:

- 1) титул парағы;
- 2) түсінік хат;
- 3) оқу қызметін жоспарлау;
- 4) оқу процесін оқу-әдістемелік қамтамасыз ету.

31. Титул парағында негізгі мағлұматтар:

- 1) білім беру ұйымының аталуы;
- 2) оқу пәнінің аталуы;
- 3) оқу жұмыс бағдарламасы арнайы әзірленген сыныпты көрсету;
- 4) оқу жұмыс бағдарламасының жұмыс мерзімі (оқу жылы);
- 5) педагог туралы қысқа мағлұмат;

6) білім беру ұйымы басшысының оқу жұмыс жоспарын бекіткендігін белгілеуге арналған орын.

32. Түсінік хаттың мазмұны:

1) негіздеме ретінде білім беру бағдарламасы;

2) анықталған сыныпта пәнді оқыту кезінде өзекті педагогикалық мақсат пен міндеттер;

3) анықталған сыныптағы оқытудың ерекшеліктері (дамытушылық, түзету-дамытушылық, дарынды балалармен жұмыс және сол сияқты);

4) аталған сыныпта жұмысты ұйымдастырудағы ерекшеліктер мен мәселелер;

5) себептері мен өзгерістердің мақсаттарын нұсқай отырып, жеке тақырыптық блоктарды (бөлімдерді) меңгеру мерзімдерін және/немесе уақытын өзгерту туралы ақпаратты көрсету.

33. «Оқу қызметін жоспарлау» тарауы білім алушылардың қызметтерінің сипатын ерекшелейтін тақырыптық күнтізбелік жоспардан, сыныптар бойынша репертуарлық тізбеден құралады.

34. «Оқу процесін оқу-тақырыптық қамтамасыз ету» тарауының мазмұны:

1) білім алушыға арналған танымдық әдебиеттер тізбесі;

2) педагогке арналған әдістемелік әдебиеттер тізбесі;

3) оқу-көрнекілік құралдар тізбесі.

35. Педагогтің оқу жұмыс бағдарламасы әдістемелік кеңестің отырысында қарастырылады және білім беру ұйымының басшысы оқу жылы басталғанға дейін бекітеді.

36. Педагог оқу жұмыс бағдарламасы негізінде әр білім алушыға арналған оқытудың жеке жоспарын құрады. Жеке жоспар білім алушының музыкалық және рухани-адамгершілік дамуының үйлесімді процесін сипаттайды.

37. Білім алушының жеке жоспары әр жартыжылдыққа құрылып, оны білім беру ұйымының басшысы бекітеді, журналға немесе білім алушының жеке іс қағаздарына енгізіледі.

38. Білім алушының жеке жоспарын құру барысында, жеке жұмыстың болашақ және ағымдағы міндеттері ескеріліп, оқу жылының басы мен соңындағы оның мінездемесіне сәйкес құрастырылады.

Бір сыныптың өзінде бағдарламаны іске асырудың жеке жоспарлары, концерттік және емтихандық бағдарламалары күрделілік деңгейі бойынша бірі бірінен біршама ерекше болуы мүмкін.

39. Білім алушының жеке жоспары репертуарлық кең үрдісті, халық, классикалық және композиторлық техниканың элементтері бар заманауи музыканы енгізу арқылы репертуарды жаңартуды және байытуды көрсетеді.

40. Оқу процесінің дұрыс ұйымдастырылуы, білім алушының музыкалық-орындаушылық қабілеттерінің табысты және жан-жақты дамуы толығымен алғанда жұмыстың мұқият жоспарлануына, репертуардың дұрыс іріктелуіне тікелей байланысты болады.

41. Педагог әрбір білім алушының музыкалық қажеттіліктерін және дарындылық ерекшелігін ескеріп, әрқайсысына жеке репертуарлық жоспар әзірлейді.

42. Педагог музыкалық шығармалардың жеке репертуарлық тізбесін қалыптастырады, шығармаларды жүйеге келтіреді және білім алушының жеке мүмкіндіктеріне сәйкес репертуарды толықтырады.

43. Репертуарлық тізбе қазақ, орыс, шетел музыкасы, көркемдік деңгейі жоғары заманауи композиторлардың балалар мен жасөспірімдерге арналған пьесаларын, мультфильмдерден, балаларға арналған кинофильмдерден алынған танымал әндерді, халық музыкасын және басқаларды қамтиды.

44. Оқу репертуарының әр түрлі жанрдағы және стильдегі шығармаларға қанық болуы музыкалық материалды оқуға, салыстыруға, жүйелеуге оңтайлы жағдай туғызады.

45. Репертуар жүйелі түрде жаңартылады және заманауи отандық және шетел композиторлары шығарған үздік пьесаларын қамти отырып кеңейтіледі.

46. Педагог күрделілігі төмендеу тапсырмадан мейлінше күрделі тапсырмаға біртіндеп ауысу, білім алушыға көркемдік мазмұны жағынан, сондай-ақ орындау техникасы жағынан қолжетімді болатындай материалдарды таңдай отырып, оқыту әдістемесін және білім алушының репертуарын ойластырады.

47. Педагог репертуармен жұмыстың аяқталу деңгейін бекітеді, шығармаларды үйрену кезеңдерін белгілейді, бағдарламаның көлемін және күрделілігін түрлендіреді, әр білім алушының тұлғалық және жеке тәсілдерді ескеретін жаңа репертуардың есебінен репертуарлық тізімді толықтырады.

48. Педагог репертуармен жұмыс істеу барысында шығармалардың бір бөлігі көпшілік алдында немесе концертте (емтихандық) орындауға, қалған бөлігі – сыныпта жұмыс істеуге немесе таныстыру мақсатына арналатындығын ескереді.

49. Жеке жоспарға білім алушының музыкалық орындаушылық, көркемдік, техникалық мүмкіндіктерінен жоғары және оның жас ерекшеліктеріне сәйкес келмейтін шығармалар енгізілмейді.

50. Білім алушылардың музыкалық дүниетанымын кеңейту үшін сыныпта егжей-тегжейлі оқытылатын шығармалардан бөлек, жұмыстың түрлі аяқталу деңгейіне жол бере отырып, жаттап алуды талап етпей, түрлі сипаттағы пьесалардың қатарымен таныстырылады.

51. Жеке жоспардың міндетті бөлімдері:

- 1) вокализдермен жұмыс;
- 2) жаттығулармен жұмыс;
- 3) классикалық және заманауи авторлардың пьесаларын орындау;
- 4) Қазақстан композиторларының шығармаларын орындау;
- 5) халық әндерінің және билерінің өңдеулері;
- 6) ансамбльдің құрамында жұмыс істеу;
- 7) парақтан оқу дағдылары.

52. Әр жарты жылдықтың соңында педагог бекітілген жеке жоспардағы репертуарлық тізбеге енгізілген өзгерістерді көрсетіп, жоспардың орындалуын белгілейді, ал жылдың соңында білім алушының музыкалық және техникалық дамуына, жетістіктері және еңбек қабілеттеріне сипаттама береді.

53. Жылдың соңындағы білім алушыға берілген мінездеме даралығының келесі жақтарын ашып көрсетеді:

- 1) музыкалық қабілеттерінің деңгейі (естуі, ырғақ, жады);
- 2) білім алушының аталған аспапқа деген орындаушылық аппаратының сәйкестігі;
- 3) аспапқа икемделу деңгейі;
- 4) жалпы дамуы, эмоциялығы, қабылдауы, реакциясының жылдамдығы;
- 5) музыкамен айналысуға көзқарасы;
- 6) еңбекке қабілеттілігі, жинақылығы;
- 7) өз бетінше жұмыс істеу білігі;
- 8) мәтінді талдаудағы сауаттылық дәрежесі;
- 9) музыкалық шығармаларды меңгеру жылдамдығы;
- 10) жылдың соңындағы жетістіктері;
- 11) білім алушының музыкалық-техникалық дамуындағы кемшіліктері және оларды жеңу бойынша міндеттері.

54. Білім алушыны сипаттауда мақсатқа жетуге ұмтылуы, көркемдік қиялының болуы, оркестрдің, фортепианоның, басқа аспаптардың сүйемелдеуімен жеке орындау дағдыларының болуы сияқты жеке қасиеттері көрсетіледі.

55. Эстрадалық-джаздық ән айту жеке орындау тәсілінің алуантүрлілігімен ерекшеленеді. Жеке орындау тәсілі үшін тән, негізгі жалпы қасиеттер болып сөйлеу фонетикасының жақындығы табылады.

56. Барлық оқыту жылдары ішінде педагог міндеттерді біртіндеп қиындатып, балалардың әншілік мүмкіншілігі диапазонын кеңейте отырып, білім алушылардың ең маңызды вокалдық қабілеттерін (тыныс алу, дыбыс шығару, интонация, дикция) қалыптастыруды және дамытуды бақылап отырады.

57. Педагог тыныс алумен жұмыс жасауды әншілік тұғырды қалыптастырудан бастайды, оның негізгі мәні ән айту кезінде дене бұлшық еттерінің бос-белсенді, алайда босаңсымаған күйде тұруына

негізделген. Эстрадалық джаз әншілерінің тыныс алу аппаратының жұмыс жасау механизмі академиялық әншілердегі тәрізді.

58. Бастапқы кезеңде педагог білім алушының тынысына, дұрыс тыныс алуына, тыныс шығарудың сөздің соңына дейін немесе кішігірім фразаларға бөлуіне көңіл аударады. Бірінші кезекте педагог білім алушының дұрыс диафрагмалық staccato тыныс алуын, дауыс ырғағы тазалығына қол жеткізеді.

59. Педагог бейнелі түрде әрбір жаңа жаттығуды және оның білім алушының музыкалық-орындаушылық дамуындағы рөлін ашады, тынысты, дауыс жұмсақтығын, тембрдің дыбысталу тегістігін дамытуға арналған арнайы вокалдық жаттығуларға үйретеді.

60. Алғашқы сабақтарда педагог білім алушыны эстрадалық-джаздық орындау мәнерінің вокалдық дағдыларымен таныстырады, сөзбен, музыкалық және поэтикалық фразамен, шығарманың формасымен, толық шығарманың және оның жекелеген бөліктерінің шырқау сәттерін сезу және ерекшелеу қабілеттерімен жұмыс жасауға ерекше көңіл бөлінеді.

61. Әншілік дағдыларды оқытудың ең алғашқы кезеңінде педагог аталған жаттығу не үшін айтылатындығын, онымен жұмыс кезінде қандай нәтижеге қол жеткізу керектігін және оны қалай орындау керектігін бала санасына жеткізіп отырады.

Оқытудың басынан бастап білім алушыда вокалдық есту қабілеті, өзін мұқият тыңдау икемділігі және өз қателерін белгілей білуі тәрбиеленеді.

62. Педагог вокалдық орындау техникасымен жұмысты тұтас оқу жылдары ішінде әртүрлі жаттығулар мен вокализдер енгізілген оқу материалдары негізінде тұрақты жүргізеді.

Білім алушыны вокалдық тәрбиелеуде тембрдің, дауыстың өзіне тән бояуын қалыптастыру маңызды міндет болып табылады. Білім алушыда тембр ересектеу жаста анықталады.

63. Музыканы жеткізудің маңызды құралдары – орындау мәнерлігімен, дыбыс шығару сапасымен, екпінмен, ырғақпен және динамикамен жұмыс білім алушыны оқытудың барлық кезеңінде іске асыралады.

64. Шығарманы концертмейстермен бірге орындау білім алушының музыканы түсінуін байытады, шығарма мазмұнын жақсы түсінуге және меңгеруге көмектеседі, білім алушының дауыс ырғағы мен ырғақтық ұйымдастырылуын жетілдіреді, үйлесімді ансамбльдік дыбысталуға қол жеткізуге итермелейді.

65. Өз бетінше жүргізілетін сабақтар ұдайы және жүйелі түрде жүргізіледі. Жұмыс көлемі балалардың жалпы білім беру

бағдарламаларын игеруімен қатар үй тапсырмасына дайындалуға кететін уақыт шығыны ескеріліп анықталады.

66. Жеке үй тапсырмасы бірнеше рет жүргізіліп, педагогтің ұсынымдарына сәйкес құрылады.

Бірінші кезекте түрлі техникалық тәсілдер қолданылып, ең күрделі музыкалық эпизодтар пысықталады. Педагог білім алушының ақыл-ой және дене мүмкіндіктеріне байланысты қандай да бір шығармаға жұмсалатын уақытты анықтайды.

67. Білім алушының өз бетінше жүргізетін сабақтарын белсендіру үшін сабақтың келесі формалары қолданылады:

1) өз орындауын талдау (білім алушылар өзінің ойнауын бағалайды, жіберілген қателіктерін белгілейді);

2) білім алушылардың күнделіктеріне шығармамен жұмысқа қатысты педагогтің маңызды ұсынымдарын жазу;

3) үй тапсырмаларын орындау туралы ауызша есеп беру (білім алушы қиындықтар туралы және оларды жою туралы айтады).

68. «Эстрадалық джаз әні» пәнінің «Сольфеджио», «Қазақ музыка әдебиеті», «Әлемдік музыка әдебиеті», «Ұжымдық музыка ойнау» пәндерімен пәнаралық байланысы білім алушылардың түрлі көркемдік түсініктерді тұтас түсінуге итермелейді.

69. Білім беру бағдарламасын іске асыруды оқыту пәнінің бейініне сәйкес келетін арнайы кәсіби (орта және жоғары) білімі бар педагогикалық кадрлар қамтамасыз етеді.

70. Білім беру ұйымының материалдық-техникалық базасы санитарлық, өртке қарсы нормаларға, еңбекті қорғау нормаларына сәйкес болуы тиіс.

71. Оқу бөлмелері CD және DVD дисктерді тыңдауға арналған ойнатқыш құралдармен, электр күшейткіш аппаратурамен, микшерлі пульспен, ревербератормен және ойнату техникасымен жабдықталады.

72. 1 сынып бойынша болжамды бағдарламалық талаптар:

1) қарапайым вокалдық жаттығуларды баяу ырғақта келесідей аралық үзілістерді: таза прима, үлкен және кіші секундтар, кіші және үлкен терция, таза октаваны пайдалану арқылы айту;

2) фонограммамен ән айту дағдыларын қалыптастыру;

3) білім алушы оқу жылының ішінде 1-2 вокализді немесе әндету сипатындағы әнді, 4-5 вокалдық эстрадалық-джаздық шығармаларды үйренеді.

73. 1 сыныптың оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. Дауыс аппаратының анатомиясы және гигиенасы.

2-тақырып. Дауыс аппаратының құрылымы және жұмыс жасау қағидалары, оларды меңгеру негіздері.

3- тақырып. Дауыс режимі, дауыс аппаратын күту, дұрыс тамақтану.

4-тақырып. Диафрагмалық-қабырғааралық тыныс алуды үйрету.

5-тақырып. Диафрагманы іске қосу үшін «стаккато» штрихіне жаттығу.

6-тақырып. Біркелкі тыныс алуды, ағынды тыныс шығаруды дамыту үшін «легато» штрихіне жаттығу.

7- тақырып. Дұрыс мүсінді сақтау бойынша жұмыс.

8- тақырып. Парақтан оқу.

9- тақырып. Қысымды болдырмау үшін бұлшық ет жаттығулары (қозғалыс белсенділігі).

10 - тақырып. Нота бойынша ән айту.

11 - тақырып. «Стаккатоға» және «легатоға» жаттығулар.

12 - тақырып. Дұрыс мүсінді сақтау бойынша жұмыс.

13- тақырып. Резонаторлық сезімдерді дамыту (кеуде және бас).

14- тақырып. Вокализмдермен жұмыс.

15-тақырып. Дұрыс вокалдық қалыпты қалыптастыру, дыбысталу орнын табу, тамақты ашу.

74. 1 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

1 сыныпта оқу жылының соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) ашық, жеңіл, сыңғырлап шығатын дұрыс әншілік дыбысты қалай шығаруды біледі, қысыңқы, асығыс дыбыстауларды болдырмауға тырысады;

2) дикция мен артикуляция негіздерін біледі, дауысты дыбыстарды дұрыс шығарады, дауыссыздарды анық, таза, екпінді дыбыстайды;

3) сөз соңындағы дауыссыздарды анық айтады, дауыссыздарды келесі буынға қосады;

4) тыныс ала алады және тынысты музыкалық фразаға бөле алады;

5) келесідей аралық үзілістерді таза орындай алады: таза приманы, кіші және үлкен секундтарды, кіші және үлкен терцияны, таза октаваны;

6) джаздық артикуляциямен 1-2 джаздық вокалдық жаттығуларды орындай алады;

7) бэкграунд немесе «комбо» сүйемелдеуімен ағылшын, қазақ тілдеріндегі джаздық стандарттарды және танымал әндерді орындай алады;

8) ән айту кезінде дене қалпын дұрыс ұстай алады;

9) эстрадалық-джаздық орындау мәнерін меңгереді.

75. 2 сынып бойынша болжамды бағдарламалық талаптар:

1) ән айту және дауысты сақтау ережелерімен танысу;

2) музыкалық, әншілік, шығармашылық қабілеттерді: музыкалық есту қабілетін, әншілік дауысты, зейінді, музыкалық ойлауды, жадыны, эмоционалдылықты, қажеттіліктерді, қызығушылықтарды, талғамдарды, шығармашылық еңбекке дайындықты дамыту;

3) дауыс аппаратының анатомиясын және гигиенасын үйренуді әр қарай жалғастыру: дауыс аппаратының құрылғысы мен жұмыс істеу принципі, оларды кәсіби меңгерудің негіздері;

4) дауыс режимі, дауыс аппаратын күту, дұрыс тамақтану;

5) диафрагмалық-қабырға аралық тыныс алуды оқыту;

6) диафрагманы іске қосу үшін «стаккато» штрихіне жаттығу;

7) біркелкі тыныс алуды, ағынды тыныс шығаруды дамыту үшін «легато» штрихіне жаттығу;

8) дұрыс мүсінді сақтау бойынша жұмыс;

9) қысымды болдырмау үшін бұлшық ет жаттығулары (қозғалыс белсенділігі);

10) резонаторлық сезімдерді дамыту (бас және кеуде), дауыс желбезегі жұмысындағы кеуде және бас механизмдері, кеңірдектің біріншілігі және резонаторлардың екіншілігі;

11) дұрыс вокалдық позицияны дамыту, дыбысталу орнын анықтау, тамақты ашу.

12) екінші оқыту жылының нәтижесінде білім алушы дауыс диапазонын 1,5 октаваға дейін кеңейтеді, дауысты дыбыстардың үнділігін біркелкі етеді;

13) тіректі сезінумен байланысты, тынысты ұйымдастыру бойынша жұмыстар жалғасады;

14) вокалдық жаттығулар: вокализдермен жұмыс жасау кезінде білім алушы дыбысты әуезді, жұмсақ жүргізе алады;

15) оқу жылының ішінде білім алушы 1 вокализ, әртүрлі сипатты және мазмұнды 4 вокалдық шығарманы үйренеді.

76. 2 сыныптың оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. Нотаны парақтан оқу. Эстрадалық-джаздық шығармаларды айту.

2-тақырып. Жаттығулар. Оқыту-жаттықтыру материалын айту.

3-тақырып. Вокалды дауыстыларды, жоғарғы және төменгі форманттарды қалыптастыру.

4-тақырып. Сыртқы артикуляция - ерін, төменгі жақ, тіл ұшы.

5-тақырып. Сөйлеу дауыстыларын қалыптастыру.

6-тақырып. Дауыссыздарды қалыптастыру және олардың тынысқа әсері.

7-тақырып. Вокалдық позицияны қалыптастыру бойынша жұмыс.

8-тақырып. Концерттік нөмірлерді қою.

9-тақырып. Ноталарды оқу. Эстрадалық-джаздық шығармаларды айту.

10-тақырып. Жаттығулар және вокализдер. Оқыту-жаттықтыру материалын айту.

11-тақырып. Дикцияны дамытуға арналған жаттығулар.

12-тақырып. Резонаторлық сезімдерді дамытуға жұмыс (тамақтың біріншілігі және резонаторлардың екіншілігі).

13-тақырып. Дауысты біркелкі ету, тірек сезімін дамыту.

14-тақырып. Табиғи тембрді ашу бойынша жұмыс.

15-тақырып. Концерттік нөмірлерді қою.

77. 2 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

2 сыныпта оқу жылының соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) вокалдық пьесаларды ұйымдастыру қағидаларын біледі: мелодияны фразаларға, сөйлемдерге бөледі, шарықтау шектерін және кодтарды орындай алады;

2) свинг стилін орындаудың ерекшеліктерін біледі;

3) әндету сипатындағы вокализдерді орындай алады;

4) джаздық артикуляцияны орындай отырып, дыбысты жұмсақ, әуенді, шығара алады;

5) тіректі сезінумен тыныс алуға ие болады;

6) 1,5 октавадағы диапазонды пайдалана алады;

7) әртүрлі сипаттағы және мазмұндағы вокализдер және эстрадалық-джаздық пьесаларды орындай алады.

78. 3 сынып бойынша болжамды бағдарламалық талаптар:

1) ән айту және дауысты сақтау ережелерімен әрі қарай танысу;

2) музыкалық есту қабілетін, әншілік дауысты, зейінді, музыкалық ойлауды, жадыны, эмоционалдылықты, қажеттіліктерді, қызығушылықтарды, талғамдарды, шығармашылық еңбекке дайындықты жан-жақты тәрбиелеу;

3) вокалдық-техникалық білімдерді, біліктерді, дағдыларды әрі қарай қалыптастыру;

4) орындау барысында әншілік тұғырды сақтау, дыбысты дұрыс шығаруды (жұмсақ «шабуыл»), көмейдің тұрақты қалыбын, ән айту кезіндегі тыныс шығару күйін, бірқалыпты-белсенді, үнемді тыныс шығаруды сақтау қабілетін оқыту;

5) білім алушыда әншілік дауыстың негізгі қасиеттерін: ашықтық, шарықтауы, араластық, тембрлік тегістік, вибратомен ән айтуды қалыптастыру;

6) сау дауыстың жағымды жеке тембрін сақтау, белсенді, асықпай ән айтуды оқыту;

7) еркін, табиғи, төгілте ән айтуға, дауысын жұмсақ меңгеруге оқыту;

8) дауысты дыбыстарды дұрыс шығару және білім алушыны дауыссыз дыбыстарды анық айтуға үйрету;

9) жаттығуларда машықтанған қабілеттерді шығарма орындауда пайдаланып, ән айтудың барлық ережелерін мүлтіксіз орындау қажеттілігін қалыптастыру;

10) дауыс диапазонын 1,5 октаваға дейін кеңейту, дауысты дыбыстардың үнділігін біркелкі ету;

11) тірек сезімімен байланысты тынысты ұйымдастыру жұмыстарымен әрі қарайғы жұмыс, оқу минус фонограммасымен жұмысты жетілдіру;

12) әуезді әндету қабілеті, дыбысты жұмсақ жүргізу;

13) орындауға көркем шығармашылықтың элементтерін енгізе білу;

14) әуен қозғалысын сезуді, оның дамуын және шығарманың шырқау шегін анықтау білігі;

15) мажорлық және минорлық гаммалар, үшдауыстылық, әндету, октаваға жоғары және төмен секірулер енетін вокалдық жаттығуларды айту;

16) білім алушы оқу жылының ішінде 1-2 вокализді, әртүрлі сипаттағы және мазмұндағы 4-5 вокалдық шығармаларды үйренеді.

79. 3 сыныптың оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. Ноталарды оқу. Эстрадалық-джаздық шығармаларды айту.

2-тақырып. Жаттығулар. Оқыту-жаттықтыру материалдарын айту.

3-тақырып. Дауыс желбезегінің кеуде және бас механизмдерінің жұмысы.

4-тақырып. Үлгілік тондардың диапазон ортасындағы жаттығу.

5-тақырып. Легатода көршілес дыбыстарды біркелкі қосу бойынша жұмыс.

6-тақырып. Дұрыс фразаға бөлудегі тыныстың рөлі, бір тонда ұсталған дыбыстар - жаттығулар.

7-тақырып. Есту бойынша таңдау.

8-тақырып. Негізгі музыкалық терминдермен танысу.

9- тақырып. Концерттік нөмірлерді қою.

10-тақырып. Табиғи тембрді ашу бойынша жұмыс.

11-тақырып. Staccato, legato штрихтері. Оқыту-жаттықтыру материалдарын айту.

12-тақырып. Фразаға бөлу, ритммен жұмыс, шабуыл түрлері.

13-тақырып. Бұлшық ет қысымдарын болдырмау бойынша жұмыс.

14-тақырып. Дұрыс тұғыр және сезінуді қалыптастыру.

15-тақырып. Крещендо және диминуендоға жаттығулар.

16-тақырып. Эстрадалық-джаздық шығармаларды орындау.

17-тақырып. Дауыстың интонациялық мәнерлілігін дамыту бойынша жұмыс.

18-тақырып. Концерттік нөмірлерді қою.

80. 3 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

3 сыныпта оқу жылының соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) тіректі сезінумен тынысты қалай дұрыс ұйымдастыру керек екендігін біледі;

2) джаздық артикуляцияны біледі;

3) мажорлық және минорлық гаммалар, үшдауыстылық, әндету, октаваға жоғары және төмен секірулер кіретін вокалдық жаттығулар мен вокализдерді орындай алады;

4) дыбысты әуезді, жұмсақ жүргізе біледі, әуен қозғалысын, оның дамуын, шарықтау шегін сезе алады;

5) 1,5 октаваға дейінгі дауыс диапазонына ие болады;

6) минус оқу фонограммасымен 4-5 вокалдық шығармаларды орындай алады;

7) эстрадалық-джаздық пьесаның бейнелі мазмұнын аша алады.

81. 4 сынып бойынша болжамды бағдарламалық талаптар.

1) вокалдық-техникалық қабілеттерді пысықтау және эстрадалық-джаздық вокалдық репертуарды игеру бойынша жұмыстар жалғасады;

2) орындалатын шығарманы сараптау және қысқаша сипаттай білу қабілетіне оқыту;

3) әуен нұсқалары, шығарманы өз ойымен сипаттау дербестігіне ұмтылу негізінде шығармашылық қабілеттерді дамыту;

4) кәсіби минус фонограммасымен жұмыс істей алу қабілетін қалыптастыру;

5) кеуде және бас регистрін қосу (микст);

6) бұрын алынған вокалдық-техникалық дағдыларды бекіту;

7) дауыстың қозғалғыштығын меңгеру, дауыс тембрін анықтау;

8) микрофонмен ән айту қабілеті;

9) мажорлық және минорлық үшдауыстылық, баяу екпінді арпеджио, жылдам екпінді мажорлық және минорлық гаммалар, тесситуралық секірістер енетін вокалдық жаттығуларды айту;

10) білім алушы оқу жылының ішінде 6-7 вокализдерді, әндету сипатындағы әндерді, танымал балалар әндерін, отандық танымал әндерді және ретро-әндерді үйренеді.

82. 4 сыныптың оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. Фразаға бөлумен жұмыс жасау. Тыныс сәйкестігі.

2-тақырып. Д, Б, П дауыссыз дыбыстар арқылы қатты шабуылмен жұмыс.

3-тақырып. Ноталарды оқу. Эстрадалық-джаздық шығармаларды орындау.

4-тақырып. Сызықтарға жаттығулар. Оқыту-жаттықтыру материалын айту.

5-тақырып. Ырғақты фразаға бөлу. Триолдар, квинтолдар.

6-тақырып. Дауыстыларды түзетуге арналған жаттығулар.

7-тақырып. Концерттік нөмірлерді қою.

8-тақырып. Есту бойынша таңдау.

9-тақырып. Ритм және тыныс алуды реттеу.

10-тақырып. Ритмге арналған жаттығулар. Оқу-жаттығу материалын айту.

11-тақырып. Staccato, legato штрихтары.

12 -тақырып. Кантиленаны дамытумен жұмыс.

13-тақырып. Негізгі музыкалық терминдермен танысу.

14-тақырып. Легато дыбысталуындағы бұлшық ет динамикасын дамыту.

15-тақырып. Ноталарды оқу. Эстрадалық-джаздық шығармаларды айт.

16-тақырып. Концерттік нөмірлерді қою.

83. 4 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

4 сыныпта оқу жылының соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) тіректі сезінумен тынысты қалай дұрыс ұйымдастыру керек екендігін біледі;

2) би-боп стиліндегі джаз артикуляциясын біледі;

3) жылдам екпінді мажорлық және минорлық гаммалар, мажорлық және минорлық үшдауыстылық, баяу екпінді арпеджио, тесситуралық секірістер енетін вокалдық жаттығуларды орындай алады;

4) кеуде және бас регистрін біріктіре алады;

5) орындалатын шығарманы сараптап және қысқаша сипаттап бере алады;

6) әртүрлі сипаттағы және мазмұндағы вокализдер мен эстрадалық-джаздық пьесаларды орындай алады;

7) сахнада микрофонмен минус фонограммасы сүйемелдеуімен джаз мәнеріндегі шығарманы орындай алады.

84. 5 сынып бойынша болжамды бағдарламалық талаптар:

1) өтпелі ноталармен және регистрлерді тегістеумен әрі қарай жұмыс;

2) тесситуралық секірістерге , гаммаларға, арпеджиоға жаттығулар;

3) барлық өтілген вокалдық-техникалық қабілеттерді пысықтау бойынша әрі қарай жұмыс;

4) дауыстың қозғалғыштығымен және икемділігімен жұмыс, өзіндік тембрді анықтау;

5) әртүрлі динамикалық реңктерді құрастыру;

6) эстрадалық-джаздық форшлагтарды, группеттоларды, пассаждарды орындау;

7) джаз музыкасына тән аккордтарға құрылған жаттығулар;

8) ырғақты жаттығулар, білім алушыларды ерекше әдістермен: субтонмен, вибратомен, тік дыбыспен, фруллатомен таныстыру, дыбыстың динамикалық шабуылымен (драйв) әр бөлікке мән бере отырып екпінді орындау;

9) бұрын алынған вокалдық-техникалық дағдыларын бекіту, дауыс қозғалғыштығын, әртүрлі динамикалық реңктерді меңгеру;

10) мажорлық және минорлық гаммалар, мажорлық және минорлық үшдауыстылық, арпеджио, әндету, квинтаға, октаваға жоғары және төмен секірістер енетін вокалдық жаттығуларды айту;

11) оқу жылының ішінде білім алушы әртүрлі сипаттағы 7-8 шығарманы үйренеді.

85. 5 сыныптың оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. Ноталарды оқу. Джаздық стандарттардың тақырыптары.

2-тақырып. Ырғақты топтастырулар: квартоль, квинтоль. Оқыту-жаттықтыру материалдарын айту.

3-тақырып. Музыкалық терминдер.

4-тақырып. Ағынды тыныс шығаруды жетілдіру.

5-тақырып. Жұмсақ шабуылды қайталау әуендерін айту.

6-тақырып. Үлкен диапозонда резонаторлық сезімдер арқылы дауысты біркелкі ету.

7-тақырып. Концерттік нөмірлерді қою.

8-тақырып. Бұлшық ет қысымдарын жою бойынша жұмыстар.

9-тақырып. Сызықтарға жаттығулар. Оқыту-жаттықтыру материалдарын айту.

10-тақырып. Вокализдер.

11-тақырып. Бояулы фразалармен жұмыс: жылау, ыңырсу, таңдану.

12-тақырып. Ритм және тынысты ұйымдастыру. Жаттығу.

13-тақырып. Артикуляция және дикция бойынша жұмыс.

14-тақырып. Вокализдермен жұмыс. Эстрадалық-джаздық шығармаларды орындау.

15-тақырып. Кантиленаны дамытумен жұмыс.

16-тақырып. Концерттік нөмірлерді қою.

86. 5 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

5 сыныпта оқу жылының соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) субтон, вибрато, тік дыбыс, фруллато - ерекше әдістермен ырғақты жаттығуларды біледі;

2) джаздық артикуляцияны, эстрадалық-джаздық форшлагтарды, группеттоны, пассаждарды біледі;

3) тесситурлық секірістерді, гаммаларды, арпеджиоларды орындай алады;

4) әуенді әр бөлікте ерекшелеумен және дыбыстың динамикалық шабуылымен екпінді мәнерде орындай алады;

5) мажорлық және минорлық гаммалар, мажорлық және минорлық үшдауыстылық, арпеджио, квинтаға, октаваға жоғары және төмен секірістер енетін вокалдық жаттығуларды орындай алады;

6) әртүрлі сипаттағы және мазмұндағы вокализдерді және эстрадалық-джаздық пьесаларды микрофонмен минус фонограммасы сүйемелдеуімен орындай алады.

87. 6 сынып бойынша болжамды бағдарламалық талаптар:

1) барлық өтілген вокалдық-техникалық дағдыларды пысықтау бойынша жұмыстар жалғасады;

2) дауыс қозғалғыштығымен, дауыстың әдемі тембрін анықтау, әртүрлі динамикалық реңктерді пайдалану бойынша жұмыс;

3) эстрадалық-джаздық форшлагтар, группето, пассаждар;

4) кантиленоны қалыптастыратын жаттығулар (көтерілетін және түсетін гаммалар, арпеджио);

5) сызықтық және синкопирленген ритмге құрылған жаттығулар;

6) дыбыс түзуге көңіл аударатырып, артикуляцияны, дикцияны, фразға бөлу және нюанстарды бақылау;

7) ріано-ны айту білігі;

8) дыбыс филировкасы;

9) бұрын алынған вокалдық-техникалық дағдыларын бекіту, дауыс қозғалғыштығын, әртүрлі динамикалық реңктерді меңгеру;

10) мажорлық және минорлық гаммалар, мажорлық және минорлық үшдауыстылық, арпеджио, әндету, квинтаға, октаваға жоғары және төмен секірістер енетін вокалдық жаттығуларды айту;

11) оқу жылының ішінде білім алушы әртүрлі сипаттағы 7-8 шығарманы үйренеді.

88. 6 сыныптың оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. Эстрадалық-джаздық шығармаларды орындау.

2-тақырып. Еркін тыныс алумен, жоғарғы вокалдық позиция құрумен жұмыс.

3-тақырып. Арпеджионы айту жаттығуы. Оқыту-жаттықтыру материалын айту.

4-тақырып. Дауыстыларды араластырумен жұмыс.

5-тақырып. Тыныс алу техникасын, артикуляцияны жетілдіру.

6-тақырып. Орындауды жетілдіру, стильді сезінуді дамыту.

7-тақырып. Концерттік нөмірлерді қою.

8-тақырып. Тиімді импеданс, ауыз формасын іздеу, барлық диапозондағы аралас дыбысталу.

9-тақырып. Қозғалыс белсенділігі арқылы тыныс алу техникасын дамыту, тынысты үнемді шығындау.

10-тақырып. Штрихтарға жаттығулар. Оқыту-жаттықтыру материалын айту.

11-тақырып. Дыбыс реңктерімен жұмыс, дыбыс фолировкасы.

12-тақырып. «Пианода» ән салу, дауыстағы вибрато техникасымен жұмыс.

13-тақырып. Ноталарды парақтан оқу және есту бойынша таңдау. Эстрадалық-джаздық шығармаларды айту.

14-тақырып. Стильді сезінуді дамыту бойынша жұмыс.

15-тақырып. Концерттік нөмірлерді қою.

89. 6 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

6 сыныптың оқу жылының соңында білім алушылар келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

- 1) джаз артикуляциясын біледі;
- 2) үзік сызықты және синкопирленген ритмдерге ие;
- 3) динамикалық реңктер, эстрадалық-джаздық форшлагтар, группето, пассаждар орындай алады;
- 4) көтерілетін және төмендейтін гаммаларды, арпеджио қолданылатын вокалдық жаттығуларды орындай алады;
- 5) нақты дикция, фразаға бөлу, нюанстарды бақылай алады;
- 6) «piano» және дыбыс филировкасын меңгере біледі;
- 7) микрофонмен минус сүйемелдеуімен эстрадалық-джаздық стандарттарды орындай алады.

90. 7 сынып бойынша болжамды бағдарламалық талаптар:

- 1) техникалық дағдыларды дамыту және эстрадалық-джаздық вокалдық репертуарды игеру бойынша жұмыстарды жалғастыру;
- 2) әдемі және мәнерлі ән айту қабілеттерін меңгеру;
- 3) дикция, артикуляция, «тіректі» тыныс алу, тембрді дамыту, дауыстың әуенділігі;
- 4) фонограммамен, вокалдық радиотехникалық аппаратурамен жұмыс жасау дағдылары;
- 5) вокалдық шығарманы және шет тілдердегі шығарма мәтіндерін үйрену бойынша өзіндік жұмыс;
- 6) динамикалық стереотипті пысықтау;

7) сөзбен, шығарманың көркемдік мазмұнын ашу және стилистикалық ерекшеліктерін анықтау бойынша жұмысты белсендіру;

8) вокалдық-техникалық және орындаушылық дағдылар жүре біткен рефлекс деңгейіне жеткізіледі;

9) оқу жылының ішінде білім алушы әртүрлі сипаттағы 9-10 шығарманы үйренеді.

91. 7 сыныптың оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. Концерттік номерлерді қою.

2-тақырып. Дыбыс сипатымен, әртүрлі стиль және жанр бойынша фразаларға бөлумен жұмыс.

3-тақырып. Дыбыс сипатымен жұмыс. Оқыту-жаттықтыру материалын айту.

4-тақырып. Дуолдан октолға дейінгі ырғақты топтастырулар.

5-тақырып. Бұлшық еттің еркіндігін, дұрыс позицияны иелену.

6-тақырып. Әртүрлі стилдерде орындаумен жұмыс. Рок, джаз, романс және тағы басқа.

7-тақырып. Бітіру бағдарламасының шығармаларын талдау.

8-тақырып. Қарапайым араласқан ырғақты топтастырулар.

9-тақырып. Әртүрлі техника түріне жаттығулар. Оқыту-жаттықтыру материалын айту.

10-тақырып. Концерттік номерлерді қою.

11-тақырып. Дыбыстаудың мінсіз сипатын табу.

12-тақырып. Резонаторлық сезіммен жұмыс.

13-тақырып. Нотаны парақтан оқу және есту қабілеті бойынша таңдау. Эстрадалық-джаздық шығармаларды айту.

14-тақырып. Дыбыспен, қатты және жұмсақ шабуылмен жұмыс.

92. 7 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

7 сыныпта оқу жылының соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) джаздық артикуляцияны біледі;

2) жеке тембрмен, анық дикциямен, дұрыс артикуляциямен және дұрыс тыныспен әдемі мәнерлі ән айтуды меңгереді;

3) 1,5 октавадан кем емес диапазонды игере алады;

4) субтон, вибрато, түзу дыбыс, фруллато сияқты ерекше тәсілдерді меңгереді;

5) әр үлеске екпін қоя жігерлі орындау дағдыларына, дыбысқа динамикалық шабуылды меңгереді;

6) сахнада қозғала алады;

7) микрофонмен және «минус» фонограммасымен жұмыс істей алады;

8) джаздық музыканың жанрларын біледі;

9) орындаудың стилін нақты айта біледі.

93. Білім беру бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

Бітіруші түлек біледі:

- 1) музыкалық сауаттың негіздерін;
- 2) заманауи эстрадалық және джаздық музыка жанрларын;
- 3) музыкалық терминдерді;
- 4) эстрадалық - джаздық музыканың түрлі жанрларына тән ерекше тәсілдерді;
- 5) эстрадалық орындаушылық өнердің қазіргі талаптарына сәйкес келетін вокалдық шеберлік техникасын;
- 6) музыкалық шығармалардың түрлі интерпретацияларын;
- 7) бағдарламалық талаптарға сәйкес түрлі стильдер мен жанрлардан тұратын репертуарды;
- 8) музыкаларын орындайтын композиторлардың шығармашылығының негізгі заңдылықтарын;
- 9) музыкант-орындаушының сахнадағы жұмыс қағидаттарын.

94. Бітіруші түлек:

- 1) саналы, мәнерлі, көркем вокалды орындаушылықты меңгереді;
- 2) күрделі емес шығармаларды үйрену барысында кездесетін техникалық қиындықтарды өзбетінше жеңе алады;
- 3) музыкалық-эстетикалық талғамның жоғары деңгейіне ие;
- 4) таза интонацияға, әншілік тірекке және әртістік негізге ие;
- 5) салауатты өмір салтын ұстанады, дауыс аппаратына ұқыпты қарайды;
- 6) орындаушылық практикасында теориялық білімдерін қолдана біледі;
- 7) сахнада өнер көрсете біледі, фонограммамен, микрофонмен, вокалдық-күшейткіш аппаратурамен жұмыс істей алады.

95. Бітіруші түлекте қалыптасқан дағдылар:

- 1) есту қабілеті бойынша таңдау және күрделі емес музыкалық шығармаларды парактан оқу;
- 2) мәнерліліктің музыкалық-орындаушылық құралдарын қолдану;
- 3) есту қабілеті бақылауы және орындау процесін басқару қабілеті;
- 4) орындалатын шығармалардың теориялық талдау;
- 5) жеке көпшілік алдында өнер көрсетудің орындаушылық практикасы.

96. Бақылау және бағдарламаны игеру нәтижелерін бағалау өлшемшарттары.

Үлгерімді бақылаудың мақсаты: білім алушылардың білім беру бағдарламасын игерудегі нәтижелігін анықтау. Білімді бағалау - білім сапасын бағалаудың негізгі элементерінің бірі, педагогикалық жүйенің маңызды компоненті және оқу процесінің бір бөлігі болып табылады.

Музыкалық білім берудегі нәтижелерді бағалау өлшемдері пән бойынша жинақтаған ағымдық үлгерімдері мен концерттік көрсетілімдерден алған бағаларының нәтижелерінен құралады.

97. Білім сапасын бағалау бақылаудың барлық түрлерін қамтиды. Олардың әрқайсысы белгілі оқу-әдістемелік міндеттерді шешуге бағытталған, өз мақсаттары, міндеттері және формалары бар;

Бағдарламаны игеру нәтижелерін бақылау түрлері. Балалар музыка мектептеріндегі және өнер мектептерінің музыка бөлімдеріндегі үлгерімді бақылаудың негізгі түрлері болып ағымдық, аралық және қорытынды бақылау, қорытынды аттестаттау:

1) ағымдық бақылау әр тақырып және бөлім бойынша бағдарламалық материалдарды меңгерулерін тексеру мақсатында білім беру бағдарламасына сәйкес жеке сабақ процесінде өткізіледі;

2) аралық бақылау білім алушылардың пәннің белгілі көлемінің мазмұнын меңгеру сапасын бағалау мақсатында сынақ немесе емтихан түрінде өткізіледі;

3) қорытынды бақылау үлгілік оқу жоспарында қарастырылған және білім алушылардың пәнді аяқтағаннан кейін оның мазмұнын меңгеру сапасын бағалау мақсатында оқу жылының соңында емтихан түрінде өткізіледі. Бақылауға дайындалу барысында оқу материалдарын тереңірек жалпылау және жүйелеу процесі іске асырылады.

98. Емтиханға баға қою барысында білім алушының аспапты тиісті деңгейде игеруі, көркемдік бейненің толық және сенімді ашылуы, орындалып отырған шығарманың стилін түсінуі және орындаушылық итерпретацияда көрсете алу сияқты өлшемдер ескеріледі.

99. Білім алушыны қорытынды аттестаттау білім беру бағдарламасында қарастырылған пәннің (дисциплина) көлемін меңгеру дәрежесін анықтау мақсатымен өткізіледі.

100. Білім алушылардың қорытынды аттестаттау мазмұнына қойылатын талаптарды мектеп өз бетінше анықтайды.

Бітіру емтиханының қорытындысы бойынша 5 «өте жақсы», 4 «жақсы», 3 «қанағаттанарлық», 2 «қанағаттанарлық емес» бағалары қойылады.

101. Қорытынды аттестаттауды бағалау өлшемдері (концерттік бағдарламаны орындау):

1) «5» «өте жақсы» бағасы - вокалдық аппаратты еркін игеруі, дұрыс әншілік тұғыр, интонациялау тазалығы, дыбысты жүргізудің, нюанстердің негізгі тәсілдерін меңгеруі, есту қабілетін өз бетінше бақылау, ноталық мәтінді дәл оқу және білу, шығарманың көркемдік бейнесін ашу, мәнерлеп-әртістік орындауы, музыкалық көрнекілік құралдарын поэтикалық және музыкалық мазмұнмен икемді қосу,

орындайтын шығармасын өз бетінше түсіндіруі, орындау мәдениетінің жоғарылығы.

2) «4» «жақсы» бағасы - вокалдық аппаратты еркін игеруі, дұрыс әншілік тұғыр, интонациялау тазалығы, дыбысты жүргізудің, нюанстердің негізгі тәсілдерін меңгеруі, ноталық мәтінді білуі, есту қабілетіне бақылаудың жеткіліксіздігі, шығарманың қиын жерлерінде техникалық олқылықтар (интонациялық дәлдіктің жоқтығы), шығарманы орындауда музыкалық ойлау көзқарасынан қараудың, өзінің ой елегінен жеткіліксіз өткізуі, сахнадағы психологиялық тәртібінің тұрақсыздығы.

3) «3» «қанағаттанарлық» бағасы - вокалдық аппаратты, дыбысты шығару тәсілдерін жеткіліксіз игеруі, темптік ырғақтық ұйымдастырудың болмауы, біртекті серпін және дыбыс шығарудың бірсарындылығы, музыканы ой елегінен өткізбестен авторлық ноталық мәтінді оқудың формалдылығы, орындаудың әлсіз есту бақылауы, орындауда стилистикалық және интонациялық қателіктердің болуы, орындау мәдениетінің орташа деңгейі, сахнадағы тұрақсыз психологиялық жағдайы.

4) 2 «қанағаттанарлық емес» бағасы – вокалдық аппаратты, дыбысты жүргізу тәсілдерін меңгере алмау, орындауда стилистикалық және интонациялық қателіктердің болуы, орындау мәдениетінің төмен деңгейі, сахнадағы тұрақсыз психологиялық жағдайы.

102. Сыныптар бойынша білім алушының көрсетілімдеріне қойылатын бақылау-бағдарламалық талаптары.

1) 1 сынып. Төртінші тоқсандағы аттестаттау формасы: сынақ. Сынақтың бағдарламасы: қазақ тіліндегі балаларға арналған эстрадалық ән, ағылшын тіліндегі танымал ән.

2) 2 сынып. Екінші тоқсандағы аттестаттау формасы: бақылау сабағы. Бақылау сабағының бағдарламасы: қазақ тіліндегі балаларға арналған эстрадалық ән, ағылшын тіліндегі танымал ән.

Төртінші тоқсандағы аттестаттау формасы: сынақ. Сынақтың бағдарламасы: қазақ тіліндегі балаларға арналған эстрадалық ән, джаздық стандарт.

3) 3 сынып. Екінші тоқсандағы аттестаттау формасы: бақылау сабағы. Бақылау сабағының бағдарламасы: қазақ тіліндегі балаларға арналған эстрадалық ән, ағылшын тіліндегі танымал ән.

Төртінші тоқсандағы аттестаттау формасы: сынақ. Сынақтың бағдарламасы: қазақ тіліндегі балаларға арналған эстрадалық ән, джаздық стандарт.

4) 4 сынып. Екінші тоқсандағы аттестаттау формасы: бақылау сабағы.

Бақылау сабағының бағдарламасы: қазақ тіліндегі балаларға арналған эстрадалық ән, джаздық стандарт.

Төртінші тоқсандағы аттестаттау формасы: сынақ. Сынақ бағдарламасы: заманауи шетелдік хит, өтілген материалдан таңдау бойынша шығарма.

5) 5 сынып. Төртінші тоқсандағы аттестаттау формасы: емтихан. Сынақтың бағдарламасы: заманауи шетелдік хит, өтілген материалдан таңдау бойынша шығарма.

6) 6 сынып. Төртінші тоқсандағы аттестаттау формасы: емтихан. Сынақ бағдарламасы: джаздық стандарт, өтілген материалдан таңдау бойынша шығарма.

7) 7 сынып. Қорытынды аттестаттау формасы: бітіру емтиханы. Бітіру емтиханының бағдарламасы: қазақ тіліндегі әнді эстрадалық өңдеу, екі джаздық стандарт, шетелдік хит.

Образовательная программа «Эстрадно-джазовое пение» детских музыкальных школ и музыкальных отделений детских школ искусств

1. Образовательная программа «Эстрадно-джазовое пение» детских музыкальных школ и музыкальных отделений детских школ искусств (далее - Программа) определяет единый комплекс основных характеристик образования, включающий цель, задачи, сроки обучения, содержание, программные требования по каждому классу, организацию образовательного процесса, способы и методы их реализации, ожидаемые результаты освоения предмета, критерии оценки результатов обучения.

2. Терминология, используемая в Программе:

1) артикуляция – способ исполнения последовательного ряда звуков при игре на музыкальном инструменте или при пении вокальных партий;

2) арпеджио – способ исполнения аккордов на фортепиано, некоторых клавишных (ксилофон, виброфон) и струнных инструментах, при котором звуки аккорда следуют один за другим;

3) блюз – отдельно взятая композиция блюза или жанр музыки, получивший широкое распространение в 20-х годах двадцатого века;

4) бибоп, би-боп, боп – джазовый стиль, сложившийся в начале - середине 40-х годов двадцатого века, характеризуемый быстрым темпом и сложными импровизациями, основанными на обыгрывании гармонии, а не мелодии;

5) бэкграунд – инструментальное или голосовое сопровождение в джазе;

6) вибрато (тремоляция) – периодические изменения высоты, силы (громкости) или тембра музыкального звука или пения. В струнных инструментах вызывается колебаниями пальца;

7) группетто – мелодическое украшение, состоящее из нескольких звуков: верхнего вспомогательного, основного, нижнего вспомогательного и основного, исполняется за счёт длительности основной ноты;

8) джаз – вид музыкального искусства и музыкальный стиль, сложившийся в США в конце девятнадцатого – начале двадцатого веков на основе сочетания черт европейской и африканской культуры и затем получивший международное распространение;

9) джаз-рок – стилевое направление, возникшее на основе синтеза джаза и рок-музыки;

10) диминуэндо – музыкальный термин, обозначающий постепенное уменьшение силы звука;

11) джазовый стандарт – музыкальное сочинение как часть общеизвестного джазового репертуара;

12) дуоли – две ноты, имеющие длительность трех нот того же вида;

13) филировка звука – постепенное разрежение плотности и густоты звука;

14) крещендо – музыкальный термин, обозначающий постепенное увеличение силы звука;

15) legato – приём игры на музыкальном инструменте, связанное исполнение звуков, при котором имеет место плавный переход одного звука в другой, пауза между звуками отсутствует;

16) микст – искусственный регистр голоса, образуемый через смешение натуральных регистров (грудного и головного), благодаря чему исчезает резкая разница в характере их звучания;

17) гамма в теории музыки – звукоряд неопределённой протяжённости, соседние ступени которого отстают друг от друга на целый тон или полутон. Под гаммой в школьной исполнительской практике подразумевают восходящие либо нисходящие октавные звукоряды;

18) исполнительский аппарат – совокупность физиологических органов, участвующих в игровом процессе и связанных между собой сложной нервно-мышечной деятельностью;

19) пассажи – последовательность звуков в быстром движении;

20) piano – один из важнейших динамических оттенков в музыке, противостоит динамическому оттенку форте;

21) рок-музыка – обобщающее название ряда направлений популярной музыки;

22) свинг – стиль джаза в исполнении биг-бэнда, где свободная импровизация уступает место игре по нотированным аранжировкам;

23) секунда – музыкальный интервал шириной в две ступени, обозначается цифрой «2». Большая секунда – интервал в две ступени или на целый тон. Малая секунда – интервал в две ступени или на полтона;

24) staccato – музыкальный штрих, предписывающий исполнять звуки отрывисто, отделяя один от другого паузами;

25) субтон – прием в эстрадном вокале;

26) чистая октава – интервал в восемь ступеней и шесть тонов, обозначается цифрой 8;

27) чистая прима – интервал расстоянием в 0 ступеней, то есть в его образовании участвует всего одна ступень. Интервал относится к разряду абсолютных консонансов;

28) опёртое дыхание – это давление воздуха в легких, полости рта и перед губами, сознательно созданное, постоянно поддерживаемое и

управляемое сжатыми, напряжёнными сокращающимися сильными выдыхательными мышцами брюшного пресса и сопротивляющимися упругими, тренированными губами на всём протяжении выдоха;

29) тесситура – преобладающее расположение звуков по высоте в музыкальном произведении по отношению к диапазону голоса (вокала) или музыкального инструмента;

30) терция – простой интервал; малая терция – 1 1/2 тона, большая – 2 тона;

31) трезвúчие – аккорд, состоящий из трёх звуков, расположенных по терциям;

32) форшлаг – мелодическое украшение, состоящее из одного или нескольких звуков, предшествующих какому-либо звуку мелодии, и исполняющееся за счёт длительности последующего звука;

33) фруллато – прием «трещотки», создаваемой языком при игре на флейте и трубе;

34) штрихи – способ (приём и метод) исполнения нот, группы нот, образующих звук.

3. Цель программы: создание условий для развития музыкально-творческих способностей обучающегося на основе приобретенных знаний, умений и навыков в области вокального исполнительства, формирование их певческой культуры в джазовом стиле.

4. Задачи программы.

Обучающие:

1) обучение выразительному пению;

2) приобщение обучающегося к вокальному искусству через обучение пению и развитие певческих способностей;

3) освоение основ эстрадно-джазового искусства;

4) формирование навыков певческой установки обучающегося;

5) формирование вокальной артикуляции, музыкальной памяти;

6) формирование исполнительских вокальных умений и навыков.

Развивающие:

1) развитие ладового чувства, слуха, голоса, музыкальной памяти, чувства метроритма;

2) развитие навыков вокального интонирования и сольфеджирования;

3) развитие вокальной техники исполнения эстрадно-джазовой музыки;

4) развитие навыков сольного исполнения с сопровождением оркестра, фортепиано и других инструментов;

5) формирование навыков сценического движения, работы с микрофоном, вокально-усилительной аппаратурой.

Воспитательные:

- 1) воспитание вокального слуха как важного фактора пения в единой певческой манере;
- 2) формирование устойчивого интереса к пению;
- 3) воспитание музыкально-эстетического вкуса вокалиста-исполнителя;
- 4) воспитание потребности к певческой деятельности;
- 5) приобщение обучающихся к основам мировой вокальной культуры.

5. Срок освоения образовательной программы составляет 7 лет. Для подготовки к основному курсу обучения проводятся занятия в подготовительных группах с детьми шести-семи лет.

6. Обучение осуществляется в индивидуальной, мелкогрупповой формах. Объем учебной нагрузки определяется типовым учебным планом.

7. Программа предназначена для использования ее в работе с обучающимися, которые ориентированы как на общее музыкальное образование и развитие, так и на дальнейшее профессиональное обучение.

8. Программа дает возможность более дифференцированно осуществлять музыкальное развитие каждого ребёнка, предусматривает методы преподавания, соответствующие возрастным и индивидуальным особенностям обучающихся.

9. Спецификой данной программы является органичный синтез обучения на основе лучших традиций классической и джазовой музыки.

Особенностью джазовой музыки является ее импровизационная основа, предоставляющая большую творческую свободу исполнителю.

10. Учебный предмет «Эстрадно-джазовое пение» направлен на раскрытие творческой индивидуальности обучающегося, развитие его личностных и духовных качеств, формирование необходимых певческих навыков и выработке потребностей в систематическом музицировании.

11. В содержание программы включена эстрадно-джазовая музыка всех стилей: блюз, джазовые стандарты эпохи свинга, вокальные номера в стиле би-боп, латино, джаз-рок, рок.

На индивидуальных уроках обучающийся знакомится с джазовым языком, основными джазовыми гаммами и методами импровизации. Джазовые пьесы разучиваются под бэкграунды.

На занятиях активно используются знания нотной грамоты и навыки сольфеджирования.

12. Основные принципы достижения цели программы:

- 1) постепенность в развитии природных способностей детей;
- 2) строгая последовательность в овладении музыкальной

лексикой и техническими приемами;

3) систематичность и регулярность занятий;

4) целенаправленность учебного процесса.

13. Программа направлена на творческое, эстетическое, духовно-нравственное развитие детей и даёт возможность приобретения опыта исполнительской сольной, ансамблевой практики, навыков самостоятельной работы по изучению и постижению музыкального искусства.

14. Программа рассчитана на детей различной степени музыкальной одарённости, подготовки и общего развития. Педагог создает условия для реализации индивидуального подхода к каждому обучающемуся за счет гибкости в постановке учебных задач, возможности формирования стратегии обучения каждого ребенка. Особое внимание педагог обращает на доступность, постепенность и последовательность в освоении музыкальных знаний, пробуждение у детей интереса к музыке.

15. Программа ориентирована на выработку у обучающегося личностных качеств, способствующих:

1) освоению знаний, умений и навыков пения, позволяющих творчески исполнять музыкальные произведения в соответствии с необходимым уровнем музыкальной грамотности;

2) приобретению опыта творческой деятельности;

3) овладению духовными и культурными ценностями народов мира;

4) получению музыкального образования и приобщения к музыкальной культуре;

5) формированию комплекса знаний, умений и навыков, позволяющих в дальнейшем осваивать основные профессиональные образовательные программы в области музыкального искусства.

16. Психолого-педагогическое сопровождение направлено на:

1) создание условий для личностного, интеллектуального и социального развития, профессионального самоопределения обучающегося, соответствующих его индивидуальности, развитию творческих способностей, с учетом интеллектуально-личностных возможностей;

2) создание у обучающегося позитивной мотивации к обучению;

3) оказание помощи личности в ее самопознании, саморазвитии, формировании адекватной самооценки и адаптации в реальных жизненных условиях, преодолении кризисных ситуаций и достижении эмоциональной устойчивости;

4) оказание психологической помощи и поддержки обучающегося в соответствии с целями и задачами программы.

17. Привитие обучающемуся необходимых исполнительских

навыков и умений осуществляется в процессе работы над различными художественными произведениями по содержанию, характеру и стилю, музыкальное воспитание и развитие их основывается на изучении народной музыки, творчества казахстанских, русских и зарубежных композиторов.

18. Особенностью программы является ее общеразвивающая направленность на приобретение детьми знаний, умений и навыков пения, опыта творческой деятельности.

19. Программа учитывает возрастные и индивидуальные особенности обучающихся, ориентирована на развитие функциональной грамотности школьников и достижение ключевых и предметных компетенций (освоенных специфических знаний, умений, навыков в рамках учебного предмета).

20. Методологическую основу программы составляют:

- 1) концепция целостного подхода к формированию личности;
- 2) теория возрастного, личностно-деятельностного, индивидуально-дифференцированного и проблемно-исследовательского подходов в обучении;
- 3) общедидактические постулаты современной педагогики, детерминированные ими подходы к содержанию, формам и методам образовательного процесса;
- 4) разработки проблемы развития творческих и исполнительских способностей обучающегося в контексте развивающего обучения;
- 5) теоретические положения и методические установки видных педагогов и музыковедов.

21. Специфика индивидуального обучения предмету «Эстрадно-джазовое пение» предполагает вариативность выбора методов, средств, форм обучения и подбора репертуарного комплекса.

22. Для достижения поставленных задач используются следующие методы обучения:

- 1) беседа, рассказ, объяснение, дискуссия и другие;
- 2) наглядно-демонстрационный (исполнение произведения педагогом, наблюдение, показ интерактивных и мультимедийных презентаций и другие);
- 3) практический (вокальные упражнения, самостоятельный разбор произведения, работа над отдельными частями произведения);
- 4) аналитический (сравнения и обобщения, развитие логического мышления);
- 5) эмоциональный (подбор ассоциаций, образов, художественного впечатления, развитие музыкально-образного мышления) и другие.

23. Выбор методов зависит от возраста и индивидуальных особенностей обучающегося, как физические данные, уровень развития

музыкальных способностей. Процесс обучения строится от простого к сложному.

24. Формы занятий:

- 1) практические;
- 2) групповые;
- 3) репетиционно-концертные (подготовка и публичное представление концертных номеров);
- 4) конкурсы;
- 5) урок-игра (использование игровых технологий на уроке);
- 6) урок-экскурсия и другие.

25. Программа предусматривает внедрение интерактивных образовательных технологий, классической и нетрадиционной типологии уроков в современной музыкальной школе.

26. Основной формой учебно-воспитательной работы в классе является урок, проводимый как индивидуальное занятие педагога с обучающимся. Индивидуальные формы занятий сочетаются с игрой в ансамбле с педагогом или другими обучающимися.

27. Программа занятий построена таким образом, что теоретические знания обучающийся получает одновременно с практикой.

28. Наряду с уроком возможны внеурочные формы работы:

- 1) подготовка к концертным, конкурсным выступлениям;
- 2) участие в творческих и культурно-просветительских мероприятиях;
- 3) посещение филармоний, театров, концертных залов, музеев и др.;
- 4) встречи с музыкальными деятелями, исполнителями, композиторами.

29. На основе образовательной программы педагог разрабатывает рабочую учебную программу, которая определяет оптимальные и наиболее эффективные для данного класса содержание, формы, методы и приемы организации образовательного процесса.

30. Структурные элементы рабочей учебной программы:

- 1) титульный лист;
- 2) пояснительная записка;
- 3) планирование учебной деятельности;
- 4) учебно-методическое обеспечение учебного процесса.

31. На титульном листе размещаются основные сведения:

- 1) название организации образования;
- 2) название учебного предмета;
- 3) обозначение класса, для которого разработана рабочая учебная программа;
- 4) сроки действия рабочей учебной программы (учебный год);

- 5) краткая информация о педагоге;
- 6) место для утверждения рабочей учебной программы руководителем организации образования.

32. Содержание пояснительной записки:

- 1) образовательная программа как основание;
- 2) педагогическая цель и задачи, актуальные при обучении предмету в данном классе;
- 3) особенности обучения в данном классе (развивающие, коррекционно-развивающие, работа с одаренными детьми и так далее);
- 4) особенности и проблемы, существующие в организации работы в данном классе;
- 5) информация об изменении сроков и/или времени изучения отдельных тематических блоков (разделов) с указанием причин и целесообразности изменений.

33. Раздел «Планирование учебной деятельности» содержит календарно-тематическое планирование с выделением характеристик деятельности обучающихся, репертуарный перечень по классам.

34. Содержание раздела «Учебно-методическое обеспечение учебного процесса»:

- 1) перечень познавательной литературы для обучающегося;
- 2) перечень методической литературы для педагога;
- 3) перечень учебно-наглядных пособий.

35. Рабочая учебная программа педагога рассматривается на заседании методического совета и утверждается руководителем организации образования до начала учебного года.

36. Педагог на основе рабочей учебной программы составляет индивидуальный план обучения на каждого обучающегося. Индивидуальный план характеризует гармоничный процесс музыкального и духовно-нравственного развития обучающегося.

37. Индивидуальный план обучающегося составляется на каждое полугодие, утверждается руководителем организации образования, заносится в журнал или личное дело обучающегося.

38. При составлении индивидуального плана учитываются перспективные и текущие задачи планирования индивидуальной работы в соответствии с характеристикой обучающегося в начале и конце учебного года.

В одном и том же классе индивидуальные планы реализации программы, концертные и экзаменационные программы могут значительно отличаться по уровню сложности.

39. Индивидуальный план обучающегося отражает широкие репертуарные тенденции, обновление и обогащение репертуара благодаря привлечению народной, классической и современной музыки с использованием элементов композиторской техники.

40. Правильная организация учебного процесса, успешное и всестороннее развитие музыкально-исполнительских данных обучающегося зависят непосредственно от того, насколько тщательно спланирована работа в целом, продуман выбор репертуара.

41. Педагог вырабатывает индивидуальную репертуарную стратегию для каждого обучающегося с учетом его музыкальных потребностей и особенностей дарования.

42. Педагог формирует индивидуальный репертуарный перечень музыкальных произведений, систематизирует произведения и дополняет репертуар в соответствии с индивидуальными возможностями обучающегося.

43. Репертуарный перечень включает произведения казахской, русской, зарубежной музыки, высокохудожественные детские, юношеские пьесы современных композиторов, популярные песни из мультфильмов, детских кинофильмов, народную музыку и другие.

44. Насыщенность учебного репертуара сочинениями разных жанров и стилей создает благоприятную ситуацию для изучения, сравнения, систематизации музыкального материала.

45. Репертуар систематически обновляется и расширяется, включая в него лучшие пьесы, создаваемые современными отечественными и зарубежными композиторами.

46. Педагог тщательно продумывает методику и репертуар обучающегося, добиваясь постепенного перехода от менее трудных заданий к более сложным, подбирая учебный материал, доступный для обучающегося как со стороны художественного содержания, так и техники исполнения.

47. Педагог устанавливает степень завершённости работы над репертуаром, фиксирует этапы изучения произведений, варьирует объём и сложность программы, пополняя репертуарный перечень за счёт нового репертуара с учётом личностного и индивидуального подходов к каждому обучающемуся.

48. В работе над репертуаром педагог учитывает произведения для публичного или концертного (экзаменационного) исполнения, также для работы в классе или в порядке ознакомления.

49. Педагог не включает в индивидуальный план произведения, превышающие музыкально-исполнительские, художественные, технические возможности обучающегося, также не соответствующие его возрастным особенностям.

50. Для расширения музыкального кругозора обучающегося, помимо произведений, детально изучаемых в классе, осуществляется знакомство с целым рядом разнохарактерных пьес, допуская при этом различную степень завершённости работы над ними, не требуя обязательного выучивания наизусть.

51. Обязательные разделы индивидуального плана:

- 1) работа над вокализмами;
- 2) работа над упражнениями;
- 3) исполнение пьес классических и современных авторов;
- 4) исполнение произведений композиторов Казахстана;
- 5) обработки народных песен и танцев;
- 6) работа в составе ансамбля;
- 7) навыки чтения с листа.

52. В конце каждого полугодия педагог отмечает качество выполнения задания и вносит изменения в ранее утвержденный репертуарный перечень, в конце года даёт характеристику музыкального и технического развития, успеваемости и работоспособности обучающегося.

53. Характеристика обучающегося на конец года освещает следующие стороны его индивидуальности:

- 1) уровень музыкальных данных (слух, ритм, память);
- 2) соответствие исполнительского аппарата обучающегося данному музыкальному инструменту;
- 3) степень приспособляемости к инструменту;
- 4) общее развитие, эмоциональность, восприимчивость, скорость реакции;
- 5) отношение к занятию музыкой;
- 6) работоспособность, собранность;
- 7) умение заниматься самостоятельно;
- 8) степень грамотности в разборе текста;
- 9) скорость освоения музыкальных произведений;
- 10) успехи к концу года;
- 11) недостатки в музыкально-техническом развитии и задачи по их преодолению.

54. Для характеристики обучающегося отмечаются такие индивидуальные качества, как целеустремленность, наличие художественного воображения, навыков сольного исполнения с сопровождением оркестра, фортепиано, других инструментов.

55. Эстрадно-джазовое пение отличается многообразием индивидуальных исполнительских манер. Основными общими свойствами, характерными для индивидуальных исполнительских манер, являются близость речевой фонетике.

56. На протяжении всех лет обучения педагог следит за формированием и развитием важнейших вокальных навыков, обучающихся (дыханием, звуковедением, интонацией, дикцией), постепенно усложняя задачи, расширяя диапазон певческих возможностей детей.

57. Работу над дыханием педагог начинает с выработки

певческой установки, основной смысл которой заключается в том, чтобы при пении мышцы тела находились в свободно-активном, но не в расслабленном состоянии. Механизм работы дыхательного аппарата у эстрадно-джазовых певцов такой же, как и у академических певцов.

58. На начальном этапе педагог обращает внимание на дыхание обучающегося, правильный вдох, распределение выдоха до конца слова или небольшой фразы. В первую очередь педагог добивается от обучающегося правильного диафрагматического *staccato* дыхания, чистоты интонации.

59. Педагог образно раскрывает каждое новое упражнение и его роль в музыкально-певческом развитии обучающегося, обучает специальным вокальным упражнениям для развития дыхания, гибкости голоса, ровности тембрового звучания.

60. На первых уроках педагог знакомит обучающегося с вокальными навыками в эстрадно-джазовой манере исполнения, особое внимание уделяет работе над словом, музыкальной, поэтической фразой, формой всего произведения, над умением почувствовать и выделить кульминационные моменты, как всего произведения, так и отдельных его частей.

61. На самом первом этапе обучения певческим навыкам педагог доводит до сознания детей, для чего поется данное упражнение, чего следует добиваться в работе над ним, как его надо исполнять.

С самого начала обучения воспитывается у обучающихся вокальный слух, умение внимательно слушать себя и отмечать свои ошибки.

62. Педагог ведет работу над вокальной исполнительской техникой в течение всех лет обучения на основе учебного материала, включающего разнообразные упражнения и вокализы.

Важную задачу в вокальном воспитании обучающегося представляет формирование тембра, характера окраски звучания голоса. Тембр выявляется у обучающегося в более старшем возрасте.

63. Работу над выразительностью исполнения, качеством звукоизвлечения, интонацией, ритмом и динамикой, как важнейшими средствами музыкального выражения педагог последовательно проводит на протяжении всех лет обучения обучающегося.

64. Музыкальное представление обучающегося обогащает совместное исполнение произведений с концертмейстером, помогает лучше понять и усвоить содержание произведения, укрепляет, совершенствует интонацию и ритмическую организацию обучающегося и заставляет добиваться согласованного ансамблевого звучания.

65. Самостоятельные занятия проводятся регулярно и систематически. Объем работы определяется с учетом минимальных

затрат на подготовку домашнего задания, параллельного освоения детьми программы общего среднего образования.

66. Индивидуальная домашняя работа проводится в несколько приемов и строится в соответствии с рекомендациями педагога.

В первую очередь прорабатываются самые сложные музыкальные эпизоды с различными техническими приемами. С учетом умственных и физических возможностей обучающегося педагог определяет время работы над тем или иным произведением.

67. Для активизации самостоятельных занятий обучающегося педагог использует следующие формы работы:

1) анализ собственного исполнения (обучающийся оценивает свою игру, отмечает допущенные ошибки);

2) запись обучающимся в дневник важнейших рекомендаций педагога относительно работы над произведениями;

3) устный отчет о подготовке домашних заданий (обучающийся рассказывает о трудностях и устранении трудностей).

68. Межпредметные связи предмета «Эстрадно-джазовое пение» с предметами «Сольфеджио», «Казахская музыкальная литература», «Мировая музыкальная литература», «Коллективное музицирование» побуждают обучающихся к целостному познанию различных художественных явлений.

69. Реализация образовательной программы обеспечивается педагогическими кадрами, имеющими специальное профессиональное (среднее или высшее) образование, соответствующее профилю преподаваемой дисциплины и систематически занимающимися, методической деятельностью и повышением своей квалификации.

70. Материально-техническая база организаций образования должна соответствовать санитарным и противопожарным нормам, нормам охраны труда.

71. Учебные кабинеты оборудованы проигрывающим устройством для прослушивания CD и DVD дисков, электроусилительной аппаратурой, микшерным пультом, ревербератором и воспроизводящей техникой.

72. Примерные программные требования по 1 классу:

1) пение элементарных вокальных упражнений в медленном темпе с использованием следующих интервалов: чистая прима, малая и большая секунды, малая и большая терции, чистая октава;

2) формирование навыков пения с фонограммой;

3) в течение учебного года обучающийся осваивает 1-2 вокализацию или песни напевного характера, 4-5 вокальных эстрадно-джазовых произведений.

73. Содержание учебного предмета в 1 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Анатомия и гигиена голосового аппарата.

Тема 2. Устройство и принцип работы голосового аппарата, основы владения им.

Тема 3. Голосовой режим, уход за голосовым аппаратом, правильное питание.

Тема 3. Обучение диафрагматическо-межреберному дыханию.

Тема 4. Упражнение на штрих «стаккато» для активизации диафрагмы.

Тема 5. Упражнение на штрих «легато» для развития плавного дыхания, проточного выдоха.

Тема 6. Работа над правильной осанкой.

Тема 7. Чтение с листа.

Тема 8. Мышечные упражнения для снятия зажимов (двигательная активность).

Тема 9. Пение по нотам.

Тема 10. Упражнения на «стаккато» и «легато».

Тема 11. Работа над правильной осанкой.

Тема 12. Развитие резонаторных ощущений (головные и грудные).

Тема 13. Работа над вокализмами.

Тема 14. Формирование правильной вокальной позиции, нахождение места звучания, раскрытие глотки.

74. Ожидаемые результаты освоения программы 1 класса.

К концу обучения в 1 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

1) знает, как формировать правильный певческий открытый, легкий, звонкий звук, избегает резкого зажатого форсированного звучания;

2) знает основы дикции и артикуляции, правильно образует гласные звуки, согласные звуки произносит четко, ясно, энергично;

3) ясно произносит согласные в конце слова, присоединяет согласные к следующему слогу;

4) умеет брать дыхание и распределять дыхание на музыкальную фразу;

5) умеет чисто исполнять следующие интервалы: чистую приму, малую и большую секунды, малую и большую терции, чистую октаву;

6) умеет исполнять 1-2 джазовых вокальных упражнений с джазовой артикуляцией;

7) умеет исполнять джазовые стандарты и популярные песни на английском, казахском языках под бэкграунд или в сопровождении «комбо»;

8) умеет правильно держать осанку при пении;

9) владеет эстрадно-джазовой манерой исполнения.

75. Примерные программные требования по 2 классу:

- 1) знакомство с правилами пения и охраны голоса;
- 2) развитие музыкальных, певческих, творческих способностей: музыкального слуха, певческого голоса, внимания, музыкального мышления, памяти, эмоциональности, потребностей, интересов, вкусов, готовности к художественному труду;
- 3) дальнейшее изучение анатомии и гигиены голосового аппарата: устройство и принцип работы голосового аппарата, основы профессионального владения им;
- 4) голосовой режим, уход за голосовым аппаратом, правильное питание;
- 5) обучение диафрагматическому межрёберному дыханию;
- 6) упражнение на штрих «стаккато» для активизации диафрагмы;
- 7) упражнение на штрих «легато» для развития плавного дыхания, проточного выдоха;
- 8) работа над правильной осанкой;
- 9) мышечные упражнения для снятия зажимов (двигательная активность);
- 10) развитие резонаторных ощущений (головные и грудные), грудной и головной механизмы в работе связок, первичность гортани и вторичность резонаторов;
- 11) формирование правильной вокальной позиции, нахождение места звучания, раскрытие глотки;
- 12) в результате второго года обучения обучающийся расширяет диапазон голоса, желательно до 1,5 октав, выровнять звучность гласных;
- 13) продолжение работы над организацией дыхания, связанного с ощущением опоры;
- 14) вокальные упражнения: в работе над вокализами обучающийся умеет певуче, пластично вести звук.
- 15) в течение учебного года обучающийся разучивает 1 вокализ, 4 вокальных произведений различного характера и содержания.

76. Содержание учебного предмета во 2 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Чтение нот с листа. Пение эстрадно-джазовых произведений.

Тема 2. Упражнения. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 3. Формирование вокальных гласных, высокая и низкая певческие форманты.

Тема 4. Артикуляция внешняя – губы, нижняя челюсть, кончик языка.

Тема 5. Формирование речевых гласных.

Тема 6. Формирование согласных и их воздействия на дыхание.

Тема 7. Работа над формированием вокальной позиции.

Тема 8. Постановка концертных номеров.

Тема 9. Чтение нот. Пение эстрадно-джазовых произведений.

Тема 10. Упражнения и вокализы. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 11. Упражнения для развития дикции.

Тема 12. Работа над развитием резонаторных ощущений (первичность гортани и вторичность резонаторов).

Тема 13. Выравнивание голоса, развитие чувства опоры.

Тема 14. Работа над раскрытием естественного тембра.

Тема 15. Постановка концертных номеров.

77. Ожидаемые результаты освоения программы 2 класса.

К концу обучения во 2 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

1) знает принципы организации вокальных пьес: делит мелодию на фразы, предложения, умеет исполнять кульминации и коды;

2) знает отличительные особенности исполнения стиля свинг;

3) умеет исполнять вокализы напевного характера;

4) умеет певуче, пластично вести звук, выполняя джазовую артикуляцию;

4) владеет дыханием с ощущением опоры;

5) умеет пользоваться диапазоном в 1,5 октав;

7) умеет исполнять вокализы и эстрадно-джазовые пьесы различного характера и содержания.

78. Примерные программные требования по 3 классу:

1) дальнейшее знакомство с правилами пения и охраны голоса;

2) разностороннее воспитание музыкального слуха, певческого голоса, внимания, музыкального мышления, памяти, эмоциональности, творческих способностей, потребностей, интересов, вкусов, готовности к художественному труду;

3) дальнейшее формирование вокально-технических знаний, умений, навыков;

4) обучение умению соблюдать в процессе исполнения певческую установку, правильное звукообразование (мягкая «атака»), устойчивое положение гортани, дыхательное состояние при пении, спокойно-активный, экономный выдох;

5) формирование у обучающегося основных свойств певческого голоса: звонкости, полетности, микстового, тембровой ровности, пения с вибрато;

6) сохранение индивидуального приятного тембра здорового голоса, обучение умению петь активно, но не форсированно;

7) обучение непринужденному, естественному, льющемуся пению, гибкому владению голосом.

8) правильное формирование гласных и обучение обучающегося четкому произношению согласных звуков;

9) формирование потребности неуклонно выполнять все правила пения, перенося отработанное в упражнениях на исполнение произведений;

10) расширение диапазона голоса до 1,5 октав, выравнивание звучности гласных;

11) дальнейшая работа над организацией дыхания, связанного с ощущением опоры, совершенствование работы с учебной минусовой фонограммой;

12) умение петь певуче, пластично вести звук;

13) умение вносить в исполнение элементы художественного творчества;

14) умение чувствовать движение мелодии, динамику ее развития и кульминацию произведения;

15) пение вокальных упражнений, включающих мажорные и минорные гаммы, трезвучия, опевания, скачки на октаву вверх и вниз;

16) в течение учебного года обучающийся разучивает 1-2 вокализа, 4-5 вокальных произведений различного характера и содержания.

79. Содержание учебного предмета в 3 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Чтение нот. Пение эстрадно-джазовых произведений.

Тема 2. Упражнения. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 3. Работа грудного и головного механизмов голосовых связок.

Тема 4. Упражнения на середине диапазона в примерных тонах.

Тема 5. Работа над плавным соединением соседних звуков на легато.

Тема 6. Роль дыхания в правильной фразировке, выдержанные на одном тоне звуки – упражнения.

Тема 7. Подбор по слуху.

Тема 8. Знакомство с основными музыкальными терминами.

Тема 9. Постановка концертных номеров.

Тема 10. Работа над раскрытием естественного тембра.

Тема 11. Штрихи staccato, legato. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 12. Работа над фразировкой, ритмом, виды атак.

Тема 13. Работа над устранением мышечных зажимов.

Тема 14. Формирование правильных установок и ощущений.

Тема 15. Упражнения на крещендо и диминуэндо.

Тема 16. Пение эстрадно- джазовых произведений.

Тема 17. Работа над развитием интонационной выразительностью

голоса.

Тема 18. Постановка концертных номеров.

80. Ожидаемые результаты освоения программы 3 класса.

К концу обучения в 3 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

- 1) знает, как организовать правильное дыхание с ощущением опоры;
- 2) знает джазовую артикуляцию;
- 3) умеет исполнять вокализы и упражнения, включающие мажорные и минорные гаммы, трезвучия, опевания, скачки на октаву вверх и вниз;
- 4) умеет певуче и пластично вести звук, чувствовать движение мелодии, динамику ее развития, кульминацию;
- 5) владеет диапазоном голоса до 1,5 октавы;
- 6) умеет исполнять 4-5 вокальных произведений под учебную минусовую фонограмму;
- 7) умеет раскрыть образное содержание эстрадно-джазовой пьесы.

81. Примерные программные требования по 4 классу:

- 1) дальнейшая работа над укреплением вокально-технических навыков и освоением эстрадно-джазового вокального репертуара;
- 2) обучение умению анализировать и кратко характеризовать исполняемое произведение;
- 3) развитие творческих способностей на основе вариантности мелодий, стремления к самостоятельности в осмыслении трактовки произведения;
- 4) формирование умения работать с профессиональной минусовой фонограммой;
- 5) соединение грудного и головного регистров (микст);
- 6) закрепление полученных ранее вокально-технических навыков;
- 7) овладение подвижностью голоса, выявление тембра голоса;
- 8) умение петь с микрофоном;
- 9) пение вокальных упражнений, включающих мажорные и минорные трезвучия, арпеджио в медленном темпе, мажорные и минорные гаммы в более быстром темпе, тесситурные скачки;
- 10) в течение учебного года обучающийся разучивает 6-7 вокализов, песен напевного характера, детских популярных песен, отечественных популярных песен и ретро-песен.

82. Содержание учебного предмета в 4 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Работа над фразировками. Посыл дыхания.

Тема 2. Работа над твердой атакой через согласные звуки Д, Б, П.

Тема 3. Чтение нот. Пение эстрадно-джазовых произведений.

Тема 4. Упражнение на штрихи. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 5. Ритмическая фразировка. Триоли, квинтоли.

Тема 6. Упражнения на выравнивание гласных.

Тема 7. Постановка концертных номеров.

Тема 8. Подбор по слуху.

Тема 9. Ритм и организация дыхания.

Тема 10. Упражнения на ритм. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 11. Штрихи *staccato*, *legato*.

Тема 12. Работа над развитием кантилены.

Тема 13. Знакомство с основными музыкальными терминами.

Тема 14. Развитие мышечной динамики в звучании легато.

Тема 15. Чтение нот. Пение эстрадно-джазовых произведений.

Тема 16. Постановка концертных номеров.

83. Ожидаемые результаты освоения программы 4 класса.

К концу обучения в 4 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

1) знает, как организовать правильное дыхание с ощущением опоры;

2) знает джазовую артикуляцию в стиле би-боп;

3) умеет исполнять вокальные упражнения, включающие мажорные и минорные гаммы в более быстром темпе, мажорные и минорные трезвучия, арпеджио в медленном темпе, тесситурные скачки;

4) умеет соединить грудной и головной регистр;

5) умеет анализировать и кратко характеризовать исполняемое произведение;

6) умеет исполнить вокализы и эстрадно-джазовые пьесы различного характера и содержания;

7) умеет исполнять на сцене произведение в джазовой манере исполнения под минусовую фонограмму с микрофоном.

84. Примерные программные требования по 5 классу;

1) дальнейшая работа над переходными нотами и выравниванием регистров;

2) упражнения на тесситурные скачки, гаммы, арпеджио;

3) дальнейшая работа над закреплением всех пройденных вокально-технических навыков;

4) работа над подвижностью и гибкостью голоса, выявление своеобразного тембра;

5) выработка различных динамических оттенков;

6) исполнение эстрадно-джазовых форшлагов, группетто, пассажей;

7) упражнения, построенные на аккордах, характерных для джазовой музыки;

8) ритмические упражнения, упражнения для ознакомления обучающихся со специфическими приемами: опевание, субтон, вибрато, прямой звук, фруллато, исполнение в энергичной манере с акцентировкой каждой доли, синамической атакой звука (драйв);

9) закрепление полученных ранее вокально-технических навыков, овладение подвижностью голоса, различными динамическими оттенками;

10) пение вокальных упражнений, включающих мажорные и минорные гаммы, мажорные и минорные трезвучия, арпеджио, опевания, скачки на квинту, октаву вверх и вниз;

11) в течение учебного года обучающийся разучивает 7-8 произведений различного характера.

85. Содержание учебного предмета в 5 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Чтение нот. Темы джазовых стандартов.

Тема 2. Ритмические группировки: квартоль, квинтоль. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 3. Музыкальная терминология.

Тема 4. Совершенствование проточного выдоха.

Тема 5. Пение распевных фраз на мягкой атаке.

Тема 6. Выравнивание голоса на большем диапазоне через резонаторные ощущения.

Тема 7. Постановка концертных номеров.

Тема 8. Работа над устранением мышечных зажимов.

Тема 9. Упражнения на штрихи. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 10. Вокализы.

Тема 11. Работа над окрашенными фразами: плач, стон, восторг.

Тема 12. Ритм и организация дыхания. Упражнения.

Тема 13. Работа над артикуляцией и дикцией.

Тема 14. Работа с вокализами. Пение эстрадно-джазовых произведений.

Тема 15. Работа над развитием кантилены.

Тема 16. Постановка концертных номеров.

86. Ожидаемые результаты освоения программы 5 класса.

К концу обучения в 5 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

1) знает ритмические упражнения со специфическими приемами: опевание, субтон, вибрато, прямой звук, фруллато;

2) знает джазовую артикуляцию, эстрадно-джазовые форшлаги, группетто, пассажи;

- 3) умеет исполнять тесситурные скачки, гаммы, арпеджио;
- 4) умеет исполнять мелодию в энергичной манере с акцентировкой на каждой доле и динамической атакой звука;
- 5) умеет исполнять вокальные упражнения, включающие в себя мажорные и минорные гаммы, мажорные и минорные трезвучия, арпеджио, скачки на квинту, октаву вверх и вниз;
- 6) умеет исполнить вокализы и эстрадно-джазовые пьесы различного характера и содержания под минусовую фонограмму с микрофоном.

87. Примерные программные требования по 6 классу:

- 1) дальнейшая работа над укреплением всех пройденных вокально-технических навыков;
- 2) работа над подвижностью голоса, выявлением красивого тембра голоса, использованием различных динамических оттенков;
- 3) эстрадно-джазовые форшлагги, группетто, пассажи;
- 4) упражнения, вырабатывающие кантилену (восходящие и нисходящие гаммы, арпеджио).
- 5) упражнения, построенные на пунктирном и синкопированном ритме;
- 6) контроль артикуляции, дикции, фразировки и нюансировки, обращая внимание на звукообразование;
- 7) умение петь *piano*;
- 8) филировка звука;
- 9) закрепление полученных ранее вокально-технических навыков, овладение подвижностью голоса, различными динамическими оттенками;
- 10) пение вокальных упражнений, включающие мажорные и минорные гаммы, мажорные и минорные трезвучия, арпеджио, опевания, скачки на квинту, октаву вверх и вниз;
- 11) в течение учебного года обучающийся разучивает 7-8 произведений различного характера.

88. Содержание учебного предмета в 6 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Пение эстрадно-джазовых произведений.

Тема 2. Работа над свободным дыханием, создание высокой вокальной позиции.

Тема 3. Упражнения – пение арпеджио. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 4. Работа над смешиванием гласных.

Тема 5. Совершенствование техники дыхания, артикуляция.

Тема 6. Совершенствование исполнения, развитие чувства стиля.

Тема 7. Постановка концертных номеров.

Тема 8. Поиск оптимального импеданса, формы рта, смешанное звучание на всем диапазоне.

Тема 9. Развитие техники дыхания через двигательную активность, экономное расходование дыхания.

Тема 10. Упражнения на штрихи. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 11. Работа над звуковыми оттенками, фолировка звука.

Тема 12. Пение на «пиано», работа над техникой вибрато в голосе.

Тема 14. Чтение нот с листа и подбор по слуху. Пение эстрадно-джазовых произведений.

Тема 13. Работа над развитием чувства стиля.

Тема 14. Постановка концертных номеров.

89. Ожидаемые результаты освоения программы 6 класса.

К концу обучения в 6 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

- 1) знает джазовую артикуляцию;
- 2) владеет пунктирным и синкопированным ритмами;
- 3) умеет выполнять динамические оттенки, эстрадно-джазовые форшлаги, группетто, пассажи;
- 4) умеет исполнять вокальные упражнения с использованием восходящих и нисходящих гамм, арпеджио;
- 5) умеет следить за четкой дикцией, фразировкой, нюансировкой;
- 6) умеет владеть «пиано» и филировкой звука;
- 7) умеет исполнять эстрадно-джазовые стандарты под минусовую фонограмму с микрофоном.

90. Примерные программные требования по 7 классу.

- 1) продолжение работы над закреплением технических навыков и освоением эстрадно-джазового вокального репертуара;
- 2) овладение навыками красивого и выразительного пения;
- 3) дикция, артикуляция, «опертое» дыхание, развитие тембра, певучесть голоса;
- 4) навыки работы с фонограммой, вокальной радиотехнической аппаратурой;
- 5) самостоятельная работа над изучением вокального произведения и текста произведения на иностранных языках;
- 6) закрепление динамического стереотипа;
- 7) активизация работы над словом, раскрытием художественного содержания и выявлением стилистических особенностей произведения;
- 8) вокально-технические и исполнительские навыки должны быть доведены до автоматизма, стать приобретенным рефлексом;
- 9) в течение учебного года обучающийся разучивает 9-10 произведений различного характера.

91. Содержание учебного предмета в 7 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Постановка концертных номеров.

Тема 2. Работа над характером звука, фразировкой в разных стилях и жанрах.

Тема 3. Работа над характером звука. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 4. Ритмические группировки от дуоли до октоли.

Тема 5. Обретение мышечной свободы, правильной позиции.

Тема 6. Работа над исполнением в разных стилях. Рок, джаз, романс и так далее.

Тема 7. Разбор произведений выпускной программы.

Тема 8. Простейшие смешанные ритмические группировки.

Тема 9. Упражнения на разные виды техники. Пение учебно-тренировочного материала.

Тема 10. Постановка концертных номеров.

Тема 11. Нахождение идеального характера звучания.

Тема 12. Работа над резонаторными ощущениями.

Тема 13. Чтение нот с листа и подбор по слуху. Пение эстрадно-джазовых произведений.

Тема 14. Работа над звуком, твердая и мягкая атаки.

92. Ожидаемые результаты освоения программы 7 класса.

К концу обучения в 7 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

1) знает джазовую артикуляцию;

2) владеет красивым выразительным пением с индивидуальным тембром, четкой дикцией, правильной артикуляцией, правильным дыханием;

3) владеет диапазоном не менее 1,5 октавы;

4) владеет специфическими приемами, как опевание, субтон, вибрато, прямой звук, фруллато;

5) владеет навыками исполнения в энергичной манере с акцентом каждой доли, динамической атакой звука;

6) умеет двигаться на сцене;

7) умеет работать с микрофоном и фонограммой «минус»;

8) знает жанры джазовой музыки;

9) умеет точно воспроизводить стиль исполнения.

93. Ожидаемые результаты освоения образовательной программы.

Выпускник знает:

1) основы музыкальной грамоты;

2) жанры современной эстрадной и джазовой музыки;

3) музыкальную терминологию;

4) специфические приемы, характерные для различных жанров эстрадно-джазовой музыки;

5) технику вокального мастерства, соответствующую современным требованиям эстрадного исполнительского искусства;

6) различные интерпретации музыкальных произведений;

7) репертуар, включающий произведения разных стилей и жанров в соответствии с программными требованиями;

8) творчество композиторов, музыку которых он исполняет;

9) принципы работы музыканта-исполнителя на сцене.

94. Выпускник:

1) владеет осмысленным, выразительным, художественным вокальным исполнительством;

2) умеет самостоятельно преодолевать технические трудности при разучивании несложных произведений;

3) имеет высокий уровень музыкально-эстетического вкуса;

4) имеет чистую интонацию, певческую опору и артистические задатки;

5) ведет здоровый образ жизни, бережно относится к голосовому аппарату;

6) умеет применять теоретические знания в исполнительской практике;

7) умеет выступать на сцене, работать с фонограммой, микрофоном, вокально-усилительной аппаратурой.

95. У выпускника сформированы навыки:

1) подбора по слуху и чтения с листа несложных музыкальных произведений;

2) использования музыкально-исполнительских средств выразительности;

3) слухового контроля и умения управлять процессом исполнения;

4) теоретического анализа исполняемых произведений;

5) исполнительской практики, публичных сольных выступлений.

96. Контроль и критерии оценок результатов освоения программы.

Цель контроля успеваемости: выявление результативности в освоении образовательной программы учащимися.

Контроль знаний является одним из основных элементов оценки качества образования, важнейшим компонентом педагогической системы и частью учебного процесса. Критерии оценивания результатов обучения в музыкальном образовании специфичны. Они складываются из результатов текущей успеваемости по предмету и оценок, полученных на концертных выступлениях.

97. Оценка качества знаний охватывает все виды контроля.

Каждый из них направлен на решение определенных учебно-методических задач, имеет свои цель, задачи и формы.

Виды контроля результатов освоения программы. Основными видами контроля успеваемости в детских музыкальных школах и музыкальных отделениях школ искусств являются текущий, промежуточный и итоговый контроль, итоговая аттестация:

1) текущий контроль проводится в процессе индивидуальных занятий в соответствии с образовательной программой с целью проверки усвоения программного материала по каждой теме и разделу;

2) промежуточный контроль проводится в форме зачета или экзамена с целью оценки качества освоения обучающимся содержания предмета;

3) итоговый контроль предусмотрен типовым учебным планом и проводится в форме экзамена в конце учебного года с целью оценки качества освоения обучающимся содержания предмета после завершения ее изучения. При подготовке к экзамену происходит более углубленное обобщение и систематизация усвоенного материала.

98. При выведении оценки за экзамен учитываются следующие параметры, как демонстрация обучающимся должного уровня владения инструментом, полное и убедительное раскрытие художественного образа, понимание и отражение в исполнительской интерпретации стиля исполняемого произведения.

99. Итоговая аттестация проводится с целью определения степени освоения обучающимся объема предмета (дисциплины), предусмотренного образовательной программой.

100. Требования к содержанию итоговой аттестации обучающихся и критерии оценок итоговой аттестации определяются школой самостоятельно.

По итогам выпускного экзамена выставляется оценка 5 «отлично», 4 «хорошо», 3 «удовлетворительно», 2 «неудовлетворительно».

101. Критерии оценок итоговой аттестации (исполнение концертной программы, зачета, экзамена).

1) Оценка «5» «отлично» - свободное владение вокальным аппаратом, правильная певческая установка, чистота интонирования, владение основными приемами звуковедения, нюансами, слуховой самоконтроль, точное прочтение и знание нотного текста, раскрытие художественного образа произведения, выразительное, артистичное исполнение, гибкое соединение средств музыкальной выразительности с поэтическим и музыкальным содержанием, самостоятельная интерпретация исполняемого произведения, высокий уровень культуры исполнения.

2) Оценка «4» «хорошо» - свободное владение вокальным аппаратом, правильная певческая установка, владение основными приемами звуковедения, нюансами, знание нотного текста, недостаточный слуховой контроль, технические погрешности в трудных местах произведения (интонационные неточности), недостаточно осмысленное с точки зрения музыкального замысла исполнение произведения, нестабильность психологического поведения на сцене.

3) Оценка «3» «удовлетворительно» - недостаточное владение вокальным аппаратом, приемами звукоизвлечения, темпоритмическая неорганизованность, динамическое однообразие и монотонность звучания, формальное прочтение авторского нотного текста без образного осмысления музыки, слабый слуховой контроль исполнения, наличие в исполнении стилистических и интонационных ошибок, средний уровень культуры исполнения, неустойчивое психологическое состояние на сцене;

4) Оценка «2» «неудовлетворительно» - невладение вокальным аппаратом, приемами звукоизвлечения, наличие в исполнении стилистических и интонационных ошибок, низкий уровень культуры исполнения, неустойчивое психологическое состояние на сцене.

102. Контрольно-программные требования к выступлениям обучающихся по классам.

1) 1 класс. Форма аттестации в четвертой четверти: зачет. Программа зачета: детская эстрадная песня на казахском языке, популярная песня на английском языке.

2) 2 класс. Форма аттестации во второй четверти: контрольный урок. Программа контрольной работы: детская эстрадная песня на казахском языке, популярная песня на английском языке.

Форма аттестации в четвертой четверти: зачет. Программа зачета: детская эстрадная песня на казахском языке, джазовый стандарт.

3) 3 класс. Форма аттестации во второй четверти: контрольный урок. Программа контрольной работы: детская эстрадная песня на казахском языке, популярная песня на английском языке.

Форма аттестации в четвертой четверти: зачет. Программа зачета: детская эстрадная песня на казахском языке, джазовый стандарт.

4) 4 класс. Форма аттестации во второй четверти: контрольный урок.

Программа контрольной работы: детская эстрадная песня на казахском языке, джазовый стандарт

Форма аттестации в четвертой четверти: зачет. Программа зачета: детская эстрадная песня на казахском языке, песня на английском языке, джазовый стандарт.

5) 5 класс. Форма аттестации в четвертой четверти: экзамен. Программа зачета: современный зарубежный хит, произведение по выбору из пройденного материала.

6) 6 класс. Форма аттестации в четвертой четверти: экзамен. Программа зачета: джазовый стандарт, произведение по выбору из пройденного материала.

7) 7 класс. Форма итоговой аттестации: выпускной экзамен. Программа выпускного экзамена: эстрадная обработка песни на казахском языке, два джазовых стандарта, зарубежный хит.